

Naročnina mesečno 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.

Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izaja vsak dan s jutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti: 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto.

SCOVENECE

Siloviti boji ob Dnjepru, Dnjestrju in gornjem toku Dvine

Sovjetska armada se na vsej fronti umika - Na severu pa napreduje, o nemški in finski oddelki po določenem načrtu

Na skrajnem severu pri Murmansk, ki je še v sovjetskih rokah, so rdeče čete v zelo težavnem položaju, ker so skoraj popolnoma obkoljene od nemških motoriziranih divizij. Odigravajo se zelo srčiti boji za posest mesta.

Na Estonskem in v Latviji so še vedno veliki boji v področju reke Dvine. To ozemlje skušajo sovjetske čete držati za ceno vsake žrtve, da preprečijo direkten napad na Leningrad. Leningrada rdeča vojska ne misli razglasiti za odprto mesto, ker ga hoče braniti kot trdnjavo.

Poljane vzhodno od Minska in bregovi reke Berezine so še dalje pozorišče najstrašnejše borbe, ki dirja že teden dni. Tu se noč in dan bori neprestano na stotine mož na vsaki strani. Srčiti odpor rdeče armade je mogoče razlagati zaradi tega, ker tu branijo najkrajši in najlažji dohod proti Moskvi.

V Voliniji, južno od Rakitniških močvirij so Nemci v zadnjih 48 urah znatno napredovali, tako da se v glavnem bore že na starem ruskem ozemlju. Ker prodirajo tudi na Prutu, se je v Bukovini naredil nevaren »žep«, podooben onemu pri Bialistoku, kjer je ostalo nekaj sovjetskih armadnih zborov. Tudi v vzhodni Galiciji in v Bukovini se dela tak žep, ako se rdeči vojski ne posreči pravočasno se izmuzniti z naglim umikom na vzhod.

Nemško vojno poročilo

Iz glavnega stana vodje rajha, 7. julija. Ip. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

V zahodni Besarabiji napredujejo nemške in romunske čete, ki so zlomile sovražni odpor. V Bukovini so romunske čete dosegle na severozahodu madžarske čete in prišle do Dnjestra. Černovice so zasedene. Zasedovanje sovražnika se v Galiciji na široki fronti še z nadaljevanjem.

Severno od Pripijetskih močvirij prodirajo nemške bojne sile na širokem bojišču proti Dnjepru in gornjemu toku Dvine.

Boji nemških in finskih čet se nadaljujejo po načrtu.

Skupine nemških letal so tudi včeraj uničile veliko število sovražnih tankov in tovornih avtomobilov, zaradi njihovega delovanja je bilo mnogo sovjetskih baterij izločenih iz boja, mnogo vlakov je bilo razdejanih, prav tako pa je bilo razdejanih mnogo cest in skladišč orožja. Uspešni letalski napadi so se nadaljevali proti sovražniku v Ukrajini in proti sovražnim utrdbam. Ostale skupine so bombardirale sovražne čete na prostoru okoli Smolenska in vzhodno od Peipuskega jezera. Bojni in strmoglavski letala so podpirala prodiranje čet na kopnem na polotoku Ribači in so sovražna oporišča posejala z bombami vseh vrst.

Sovjeti so dne 6. julija izgubili 204 letala, in sicer v letalskih bojih 160, 41 letal je bilo razdejanih na tleh, tri letala pa so sestrelili mornariški člani. Pogrešamo deset lastnih letal.

V vzhodnem delu Vzhodnega morja so nemški minolovci naleteli na štiri sovjetske rušilce. Samo v enem boju je bil poškodovan en sovražni rušilec, nato pa se je sovražnik umaknil. Isti minolovci so odpodili sedem bombnih napadov ter so pri tem sestrelili tri sovjetska letala.

V boju proti Angliji je letalstvo v Kanalu sv. Jurija potopilo dve tovorni ladji s skupno 10.000 tonami. Bojna letala so ponoči uspešno bombardirala letališča v srednji Angliji in pristanske naprave na južni in jugovzhodni obali otoka. Nadaljuje se polaganje min pred angleška pristanišča.

V severni Afriki so nemška in italijanska bojna letala in strmoglavski letala z zadetki v polno bombardirala protiletalske in topniške postojanke v Tobruku.

Pri svojih dnevnih poskusih napadov nad Rokavskim prelivom je sovražnik včeraj izgubil zaradi napadov lovskih letal in ognja protiletalskih topov 19 letal, eno letalo pa je sestrelilo mornarsko topništvo.

Angleška bojna letala so v pretekli noči metala rušilne in zažigalne bombe na razne kraje v zahodni Nemčiji. Civilno prebivalstvo je imelo nekaj izgub. Požare na stanovanjskih poslopjih, med drugim tudi v Dortmundu, so hitro pogasili. Pri teh napadih in pri nočnem napadu nad obrežnim ozemljem v Franciji so nočni lovci in protiletalsko topništvo sestrelili osem bojnih letal.

V času od 3. do 6. julija je bilo sestreljenih 83 angleških letal, od tega 58 v letalskih bojih od nočnih lovcov. 21 letal je sestrelilo protiletalsko topništvo, štiri letala pa edinec vojne mornarice. Ob istem času je bilo v boju proti Angliji izgubljenih devet lastnih letal.

Glavni stan vodje rajha, 7. julija. Ip. Na zahodu od Minska se je pod pritiskom nemške vojske odločilo 52.000 sovjetskih vojakov položiti orožje in se predati.

»Stalinova črta« ni bila dograjena

Rim, 7. julija. Ip. Angleška propaganda ve te dni mnogo povedati o tako imenovani »Stalinovi črti«, dani ni mogoče o tej črti dobiti nobenih pravih podatkov, kakor o ničem, kar se je delalo v Sovjetski Rusiji. Vede samo to, da je »Stali-

linova črta« zgradil inženir Pivarov, pod njegovim vodstvom pa so Rusi zgradili nekaj srednjega med Maginotovo in Siegfriedovo črto. Po svojem zunanjem videzu spominja Stalinova črta na Maginotovo črto, od Siegfriedove črte pa je posnela globino. Baje je ta črta globoka do 100 km. Ta poročila in podatki o »Stalinovi črti« prihajajo iz Londona čez New York in jih je treba smatrati za propagando. Nemška vojska, ki je uničila Maginotovo črto, ima na razpolago sredstva, da bo lahko razbila tudi to zadnjo utrjeno črto v Evropi.

Mednarodni vojaški krogi priznavajo, da ima Nemčija pri razbijanju utrjenih črt prvenstvo. Maginotovo črto pa je branila sveža vojska, proti Stalinovi črti pa se sedaj pomika razbita rdeča vojska. Pa tudi na tej črti vlada velika zmešnjava, ker je znano, da utrdbe niso bile dokončane. Teoretično bi ta Stalinova črta morala iti od Belega morja do Črnega morja, in sicer na zahodu od Leningrada in Moskve čez Smolensk in Kijev.

Černovice je uničil požar

Bukarešta, 7. julija. Ip. Z moldavskega bojišča poročajo, da so imele sovjetske čete, ki se vojskujejo na severnem romunskem bojišču, velike izgube. Razbitih je bilo več ruskih divizij, ki sedaj v neredu beže proti Hotinu. Nemške in romunske oklepne kolone so zavzele sovražne postojanke v noči dne 2. julija. Boji so bili zelo srčiti, kajti reki Siret in Suceava sta bili najboljše obrambni črti za sovjetsko vojsko. 5. julija so nemške in romunske oklepne kolone zavzele prestolnico Bukovine Černovice. Mesto je bilo zavzeto nenadoma, toda od Černovic je ostalo le malo, kajti požar je uničil skoraj celo mesto. — Kakor je bilo ukazano rdečim četam, so pri svojem umiku zažigale in uničevale vsa naselja. Dosedaj še ni bilo mogoče ugotoviti ogromnega obsega škode, toda kurirji, ki prihajajo iz bivših Černovic, pravijo, da je slika požganega mesta grozna. Hiše gore, na vseh straneh še divjajo požari, zidovi se rušijo in prebivalstvo v grozi beži na polja. Ko so sovjetski politični komisarji opazili na bližnjih hribih, da se približujejo nemške in romunske motorizirane kolone, so ukazali vojakom, da naj gredo v hiše, da naj vse polijejo z bencinom in petrolejem in da naj vse zažgo. Ko je požar segel visoko proti nebu, so sovjetske čete zbežale proti vzhodu. S sovjetskimi četami pa so iz Černovic zbežali tudi židje, ki so gospodarili v mestu potem, ko so sovjetske čete sediti Bukovino.

Madžarsko vojno poročilo

Budimpešta, 7. julija. Ip. Načelnik madžarskega glavnega stana poroča:

Dne 5. julija so naše čete dosegle Dnjestr. Zadnji sovjetski oddelki skušajo s skrajnim naporom na nekaterih odsekih izvesti prehod čez reko.

Budimpešta, 7. julija. Ip. Iz pristojnega vira se je izvedelo, da so madžarske čete zlomile sovjetski odpor na utrjeni črti, ki so jo boljševiki pripravili na Karpatih in so bile utrdbe ponekod v višini do 2000 m. Ko so madž. čete zlomile prvo obrambno črto, so sovražni oddelki ovirali madžarske čete pri napredovanju zlasti tam, kjer so prehodi zelo tesni. Po prvih 50 km prodiranja so madžarske čete prišle do Dnjestra, ki so ga dosegle 5. julija. Na bregu te reke se nadaljuje srčita bitka. Poldrugoletno nasilno bodaljevo v vzhodni Galiciji je zelo spremenilo to pokrajino. Prebivalstvo so odselili iz pokrajine, ki je bila proglašena za vojaško področje. Tisoči in tisoči Poljakov in Ukrajincev so bili prepeljani, na njihove domove pa so prišli Rusi iz pokrajine ob Volgi. Toda ti Rusi niso več čakali madžarskih vojakov, ampak so se rajši umaknili z rdečimi četami. Ukrajinsko prebivalstvo, ki se vrača na svoje domove, se večinoma mora vrniti med razvaline in na pogorišča.

Na finskem bojišču

Helsinki, 7. julija. Ip. Tukajšnji vojaški krogi poudarjajo, da se boji na severnem in osrednjem bojišču proti boljševiški vojski nadaljujejo po do-

ločenih nemških in finskih načrtih, da si oze- meljske in vremenske razmere neugodne. V zadnjih 24 urah so opazili, da je popustila napadalna delavnost sovjetske vojske proti Finski. Še tri so- vražna letala so bila sestreljena. Sestrelila so jih finska lovska letala med letalskimi spopadi, do ka- terih je prišlo nad bojiščem.

Hangö je popolnoma obkoljen

Helsinki, 7. julija. Ip. Sovjetska trdnjava v Hangöju v Finskem zalivu je popolnoma odseka- na in ne more več dobivati ničesar iz Sovjetske Rusije. Trdnjavo so finske čete popolnoma obko- lile, po morju pa trdnjava ne more dobiti nobe- nih okrepitev, ker je zaliv poln min in ker je sovjetska mornarica doživela prehude udare. Težko finsko topništvo nerestano ob- streljuje to trdnjavo.

Attività d' artiglieria e d' aviazione neli' Africa Settentrionale

Bollettino Nr. 397.

Il Quartier generale delle Forze Armate comunica:

Nell'Africa settentrionale sul fronte di Tobruk la nostra artiglieria ha battuto fanterie e carri armati nemici. Formazioni aeree dell'Asse hanno attaccato in picchiata batterie e posizioni nemiche della piazza; altri velivoli hanno colpito concentramenti di auto-

mezzi a sud-ovest di Sidi El Barrani. Il nemi- co ha compiuto un'incursione notturna su Bengasi.

Nell'Africa orientale vivace attività di ar- tiglieria nel settore di Uolcheft (Gondar).

Nel pomeriggio di ieri l'aviazione nemi- ca ha compiuto un'incursione su Palermo al- cuni danni al porto, tre morti ed una venti- na di feriti tra la popolazione civile.

Vojno poročilo štev. 397:

Letalsko in topniško delovanje v Severni Afriki

Glavni stan Italijanskih Vojnih Sil po- roča:

Severna Afrika: Italijansko topni- štvu je razbijalo sovražne pehotne oddelke in sovražne tanke na bojišču pri Tobruku. Italijanski in nemški letalski oddelki so s str- moglavskimi napadi napadali baterije in so- vražne postojanke v utrdbi, druga letala pa so bombardirala zbirališča sovražnih oklepnih sredstev jugozahodno od Sidi el Bara- nija.

Sovražnik je ponoči izvedel polet na Benghazi.

Vzhodna Afrika: Poročajo o delo- vanju topništva v odseku Uolcheft (Gondar).

Včeraj popoldne so sovražna letala izved- la napad na Palermo. Poročajo o nekaj škodi v pristanišču; med civilnim prebival- stvom pa so bile tri osebe ubite, okoli 20 pa jih je bilo ranjenih.

Vojski v Vzhodni Afriki so zvesto služili domovini

Rim, 7. julija. Ip. Ko je padla Amba Alagi, je sovražnik pričel napad na naše sile pri Galli in Sidamu, ki so se že dva meseca zmagovito borile proti premočnemu sovražniku. Napad je bil koncentričen, bitka je bila silna na vsej dolgi fronti od jezera pri Dabusu do Dal Kaffe pri Limmu. Ceste, ki so jih zgradili naši del- avci v petih letih plodne kolonizacije, so slu- žile sovražniku in so olajševale njegovo pre- mikanje. Sovražnik je lahko uporabljal v veliki meri oklopna letala proti našim četam, ki so

bile že utrjene in oslabiljene. Bila je neenaka borba, v kateri naše čete niso imele upanja na uspeh, temveč so hotele samo služiti domovini in podaljšati odpor, da bi vezale na ta način čete, ki bi jih sovražnik lahko uporabil drugod. Edino plačilo teh žilavih borcev imperija je bilo tveganje, pomanjkanje in žrtvovanje. Brez oporišč in ob dežju, ki je otežkočal premikanje so se naše čete borile proti sovražniku, ki je napadal od vseh strani, in to s požrtvovalnim duhom, ki je zbudil začudenje sovražnika. Vsaka skupina se je borila do zadnjega, dokler je ni pomanjkanje municije in živeža prisililo k predaji. V pasu malih jezer se je neka kolona borila nad mesec dni, čeprav je bila od vseh strani obkoljena. Južno od tod sta se borili dve diviziji, ki sta bili že oslabiljeni. Ena se je pre- dala, drugi se je posrečilo pretolči se z never- jetnimi težavami do področja Dembidolla, kjer je general Gazzera ukazal poslednjo obrambo. Tu s ose zbrale tudi čete, ki so bile v Gimmi, potem ko je bilo mesto zapuščeno, da bi obva- rovalo civilno prebivalstvo. Tu so se zbrale tudi čete, ki so se umaknile iz Bauda.

V Dembidollu je bil zadnji odpor čet, ki so se 13 mesecev borile s premočnim sovražni- kom. Ti vojsaki, ki niso bili nikoli poraženi na bojišču, so popustili šele tedaj, ko jim je zmanj- kalo zadnjih sredstev za borbo. Danes imajo ponosno zavest, da so dobro služili domovini in da so zapustili v tej zemlji svetlo tradicijo civilnih in vojaških vrlin, ki bo obrodila sa- dove ob uri zopetne osvojitve.

Boji v Siriji

Beirut, 7. jul. Ip. Francosko uradno vojno poročilo o bojih v Siriji pravi:

Angleške vojne sile so včeraj zbrale po- membne okrepitve, zlasti ob obrežju. Zaradi neprestane napadanja francoskega letalstva in zaradi odpora francoskih čet večina angleških oklepnih kolon, ki je prodrla v sirjsko pušča- vo, ni mogla premagati in prekoračiti črte Pal- mira-Deis Es Zor-Tel. Samo nekaterim majh- nim oddelkom se je posrečilo vdreti globlje. Ob obrežju so angleške oklepne sile ob zori na- padle francoske postojanke pri Damurju. An- gleško topništvo je pred tem napadom močno bombardiralo vso noč naše postojanke, pri bombardiranju pa jih je podpiralo tudi an- gleško vojno brodogojstvo. V tem odseku se sedaj raz- vijajo hudi boji. Iz drugih odsekov ni mogoče poročati ničesar posebnega. Angleško letalstvo je v noči na 6. julij trikrat napadlo Beirut. Povzročena materialna škoda pa je neznatna. Francosko letalstvo je odločno sodelovalo pri bojih v vseh odsekih in je zlasti bombardiralo angleške oklepne kolone v pokrajini Dair-Es Zor. Dve angleški letali vrste »Blenheim« sta bili sestreljeni dne 4. julija, dva angleška lovca vrste »Curtis« pa 5. julija.

Buenos Aires, 7. julija. Ip. Iz raznih virov prihajajo poročila, da je prišlo do obmejnih spopadov na meji med Ekvadorjem in Peruom. Prva poročila o teh dogodkih prihajajo iz Quito.

Anglija je in ostane glavni sovražnik

Ko bo zlomljena sovjetska vojska, bo sledil končni obračun z Anglijo

Berlin, 7. julija. Ip. »Völkischer Beobachter« poudarja v svojem današnjem uvodniku, da je glavni sovražnik še vedno Anglija. Boljševizem ni nevarnost in ni sam po sebi nevaren narodom, ki so močni in pripravljeni, da se zoperstavijo boljševizmu. Boljševizem pa lahko po- stane smrtna nevarnost za Evropo zaradi svojega zavezništva z angloizidovsko plutokracijo, ta nevar- nost pa bo izločena šele tedaj, kadar bodo končno popolnoma izločene kapitalistične in komunistične klike v Londonu. Vojna proti Angliji se bo tedaj neusmiljeno nadaljevala, kakor to dokazujejo na- raščajoči uspehi boja na Atlantiku in velike izgube angleškega letalstva pri bojih nad Rokavskim pre-

livom. Anglija bo morala biti nad vse pozorna te- daj, ko bo Nemčija zlomila in poteptala komu- niščno zver in bo imela svobodne roke in »bet, za zadnji obračun z Anglijo

Dve angleški ladji potopljeni

Berlin, 7. julija. Ip. Nemška podmornica je potopila angleški parnik, ki je imel na krovu mnogo letal vrste »Spitfire«. Ta letala so peljali v Aleksandrijo v Egipt.

Neka druga nemška podmornica je potopila angleško trgovsko ladjo, ki je imela 7000 ton ter je tudi bila natovorjena z letali za Anglijo.

monopola.

Rimska Kr. opera v Ljubljani

Italijanski umetniki pridejo v Ljubljano v torek ob 13.10

Rimska Kraljeva Opera, ki smo jo že pozdravili na njeni poti proti Zagrebu, se vrača v torek iz Zagreba. Ves Zagreb je priredil slavnemu umetnikom nad vse veličasten in prirsčen sprejem. Pravo zmagovalstvo pa je doživela v Zagrebu visoka glasbena kultura Rimske Kraljeve Opere, ki je predstavila Zagrebu najbolj znana italijanska operna dela. Sedaj prihaja osebje na obisk v Ljubljano, kjer bodo imeli priložnost slišati 9. julija Verdievo »Traviato«, 10. julija pa Puccinijevo »Madame Butterfly«.

Ljubljana se pridno pripravlja na sprejem umetnikov. V nedeljo popoldne je že prišel v Ljubljano iz Zagreba generalni ravatelj Rimske Kraljeve Opere Commendatore de Piro, ki je stopil v stik z gledališčem in Ljubljani. Pregledal bo delovanje naših gledališč in bo dal potrebna navodila za sodelovanje z italijanskimi glasbenimi in gledališkimi institucijami. V ponedeljek je prišlo že več članov tehničnega osebja Rimske Kraljeve Opere v Ljubljano, da bodo pripravili najnujnejše za velike nastope. Generalni ravatelj Rimske Kraljeve Opere odputuje že v ponedeljek s popoldanskim brzovlakom naprej proti Rimu. S istim vlakom se pripelje iz Zagreba in nadaljuje pot proti Rimu slavnega pevka Gianna Pederzini, ki je pela v Zagrebu »Aido«.

Za namestitvev tehničnega osebja rimske Kraljeve Opere se Ljubljana temeljito pripravlja. Vse osebje, ki bo prišlo v Ljubljano, šteje 214 solistov, članov zbor, orkestra, baleta in tehničnega osebja. Ko bo pripeljal v torek popoldne ob treh dolgi poseben vlak v Ljubljano, mora biti za vse goste pripravljeno stanovanje, da se odpočijejo od vožnje, tako da bodo sveži in dobro razpoloženi naslednji dan nuditi ljubljancem tako težko pričakovani glasbeni užitek. Priprave za namestitvev umetnikov in vsega drugega osebja je prevzel CIT, katerega zastopstvo za Ljubljansko provinco je prevzela Tujsko prometna zveza v Ljubljani. Vsi najbolj znani slavni pevci in pevke bodo nastajali v hotelu Union, prav tako dirigenta. Vsega skupaj bo prenočevalo v hotelu Union 49 oseb. V hotelu Slonu bo domoval balet, 30 gospevcev in 20 moških članov baleta ter okrog 10 pevcev. V

hotelu Metropol bo prenočeval velik del zbor in ves orkester, ki šteje 54 moških. V hotelu Strukelj bo nastajalo tehnično vodstvo in tehnično osebje.

Najbolj zanimivo in za ljubljance razveseljivo pa bo še dejstvo, da je vodstvo Rimske Kraljeve Opere že stopilo z glasbenimi zavodi v Ljubljani v stik zato, da bi omogočilo ljubljancem še poseben koncert na prostem. Sedaj so na delu strokovnjaki, ki izbirajo najprimernejše mesto za velik koncert operne glasbe, katerega bi se lahko udeležil čim večji del ljubljanskega prebivalstva. Ta koncert naj bi bil 10. julija popoldne. Če se bo ta načrt dal v resnici izpeljati, se moramo že vnaprej zahvaliti poštovanosti članov Rimske Kraljeve Opere, ki bodo kljub temu, da bodo utrujeni od nastopa 9. zvečer in da jih bo čakal 10. zvečer drugi nastop, razveselili ljubljane še s popoldanskim koncertom med obema predstavama.

Rimska Kraljeva Opera bo najprej nastopila v Ljubljani z Verdievo »Traviato«. Navajamo glavne člane, ki bodo sodelovali pri predstavi. Solistični ansambel te renomirane italijanske opere ima sledeče člane: Beniamino Gigli, Maria Caniglia, Oltra Bella, Gino Bechi, Maria Huder, Tina Macchia, Adelfio Zagonara, Nicola Racoschi, Gino Conti, Ernesto Dominici, Blando Giusti, Tonio Gicteri Edmea Limberti, Alessandro Ziliani, Emilio Ghirardini, Giovanni Berarelli. »Traviato« bo dirigiral Tullio Serafin, režiral pa jo je Marcello Govoni. Koreograf: Aurelio M. Milloss. Primabalerina: Attilia Radice. Scenski načrt: Camillo Paravicini. Kostumi: Mario Pompei. Realizacija scenskih načrtov: Pericle Ansaldo. — »Madame Butterfly« bo dirigiral dirigent Oliviero de Fabritiis. Režiser: Marcello Govoni. Zborovodja Giuseppe Conca. Inscenograf: Alfredo Furiga. Dodatek: Balet »Štiri letni časi« iz Verdieve opere »I vespri siciliani«. Dirigent: Nino Stinco. Inscenator: Camillo Paravicini. Soloplesalci: Attilia Radice in Marcello Fenchel. Koreograf: Aurelio M. Milloss. Scenarij in kostumi so last rimskega gledališča. Za »Madame Butterfly« je bila narejena zaradi malih dimenzij ljubljanske opere posebna scenerija od slikarja Furiga.

Popis prebivalstva Ljubljanske pokrajine

Za dan 31. julija 1941-XIX je v Ljubljanski pokrajini odreden popis prebivalstva. Vojaki italijanske oborožene sile vseh stopenj, višjih kr. karabinjerje in kr. finančno stražo, so izvzeti od popisa.

V dneh od 26. do 30. tega meseca bodo popisni uradniki (ki bodo imeli za to posebno osebno legitimacijo) izročili vsakemu družinskemu poglavarju in vsakemu predstavniku zajednice (lastniki ali zakupniki hotelov, gostila, penzij, zavetišč, bolnišnic, zdravilišč itd.) družinsko ali zajedniško polo, ki jo bo moral vsak družinski poglavar in vsak predstavnik zajednice skrbno izpolniti in tako popolniti in podpisano imeti pripravljeno na dan 1. avgusta zjutraj, ko bodo popisni uradniki začeli pobirati popisne pole.

Družinski poglavarji in predstavniki zajednic se bodo morali zaradi pravilne izpolnitve popisne pole skrbno ravnati po navodilih na prvi in četrti strani pole.

Popisne pole, ki bi bile nepopolne ali pogrešno izpolnjene, se vrnejo popisancu za novo sestavo.

Kdor v popisni poli zahtevanih podatkov ne bi hotel dati ali bi jih vedoma v celoti ali deloma navedel napačno, se kaznuje v denarju od 500 do 2000 lir, v hujših primerih pa z zaporom do treh mesecev.

Družinski poglavarji in predstavniki zajednic, ki jim popisni uradniki ne bi dostavili popisne pole do včetega 30. julija, morajo sami iti ponjo v občinski urad.

Družinski poglavarji in predstavniki zajednic, pri katerih se popisne pole ne bi pobrale do včetega 5. avgusta, jih morajo prav tako neposredno oddati občinskemu uradu.

Popis nima prav nobenega fiskalnega namena in velja za dobljene podatke najstrožja uradna tajnost. Podatki so namenjeni izključno za sestavo statističnih pregledov brez kakršne koli druge individualne uporabe.

Ljubljana, 6. julija 1941-XIX.

Visoki Komisar EMILIO GRAZIOLI

Znatno zvišanje plač delavcem in nameščencem

Nov odločen ukrep, ki dokazuje, kakšno skrb je Visoki Komisar posvetil tudi socialnemu položaju našega človeka

Visoki Komisar Ljubljanske pokrajine je ugotovil nujno potrebo, da se začasno izenačijo plače nameščencev in delavcev s povšinami življenjskimi izdatki. Obenem je odgodil ureditev pravičnejših plač do sklenitve novih delovnih pogodb, pri katerih bo treba upoštevati življenjske potrebe za vsako kategorijo posebej, produkcijsko kapaciteto in donosnost dela.

Glede na to odreja:

§ 1. Da bodo od 1. julija 1941-XIX dalje, s dne 15. marca 1941-XIX ustaljene plače uradnikov in delavcev ter obče vseh nameščencev administracij bivše države Jugoslavije in bivše dravske banovine in drugih javnih in poldržavnih uradov, kakor tudi privatnih delodajalcev povišane v naslednji meri:

za mesečne plače manjše nego 600 lir za 20%
za mesečne plače manjše nego 900 lir za 15%
za mesečne plače manjše nego 1200 lir za 12%
za mesečne plače manjše nego 2500 lir za 10%
za mesečne plače večje nego 2500 lir za 250 lir

§ 2. Za določitev odstotka povišanja v odnosu k plačam, odgovarjajočim za razne dele meseca, morajo biti minimalni zneski, naznačeni v § 1, izenačeni tako, da se smatra mesec enak 25 delovnim dnevom in teden enak 6 delovnim dnevom.

§ 3. Morebitna povišanja plač, ki so stopila v veljavo pozneje nego 15. marca 1941-XIX, morajo ostati ohranjena, toda se eventualno vključna v nove plače, kakršne nastanejo z izvedbo povškov, določenih s § 1.

§ 4. Za delovna razmerja, ki so se pričela pozneje nego 15. marca 1941-XIX, bo izenačenje s povečanimi življenjskimi stroški ugotovljeno s sporazumi, ki bodo sklenjeni med poklicnimi strokovnimi organizacijami, ter v primeru nesporazuma, od Delovnega Inšpektorata Visokega Komisarjata Ljubljanske pokrajine.

Ta odlok stopi v veljavo z dnem svoje objave v »Uradnem listu Ljubljanske pokrajine«.

Gornji odlok Visokega Komisarja za Ljubljansko pokrajino, s katerim se bodo povšale nameščenske plače in delavske mezde, iskreno pozdravljajo vse plasti prebivalstva v Pokrajini, počenši od najnižjih navzgor. Brez pretiravanja in popolnoma stvarno lahko rečemo, da je vse prebivalstvo Pokrajine, zlasti pa nameščentvo in delavstvo za to socialno reformo g. Visokemu Komisarju srčno hvaležno in vidi v njem popolno razumevanje kakor za najnujnejše življenjske potrebe najnižjih narodnih plasti, tako tudi za splošno obnovo našega gospodarskega, socialnega in kulturnega življenja.

Delo Visokega Komisarja za Ljubljansko pokrajino za gospodarsko in socialno obnovo je sistematično in organsko povezano. Nedeljski listi so objavili nov maksimalni cenik, ki bo za določeno dobo zopet uredil razmere na trgu, zlasti pri prodaji življenjskih potrebščin, takoj potem pa je izšel gornji odlok o povšanju nameščenskih plač in delavskih mezd na tolikšno višino, kolikšna je v današnjih razmerah sploh možna in ki ustreza sedanjem stanju cen. Odlok Visokega Komisarja o

Natečaj za lepak Ljubljanskega velesejma

Tiskovni urad Visokega Komisarjata za Ljubljansko pokrajino poroča:

Po odredbi Visokega komisarjata je med slovenskimi umetniki razpisan natečaj za reklamni lepak Ljubljanskega velesejma v letu 1941-XIX.

Lepak naj bi učinkovito in v barvah pokazal gospodarski pomen nove italijanske pokrajine in njegove proizvodne možnosti. Na lepaku mora biti napis »Ljubljanski velesejem 4-13 oktobra XIX«, ki mora biti zelo viden. Umetnik, ki ga bo izbrala žirija, bo dostavil naslednji napje. Fiera di Lubiana, Ljubljanski Velesejem 4-13 oktobra XIX.

Tekmovalci morajo izročiti skice s psevdonimom najkasneje do 25. julija ravateljstvu Ljubljanskega velesejma. Istočasno morajo izročiti v zaprti kuverti svoje pravo ime in natančen naslov. Na kuverti sme biti samo psevdonim.

Žiriji bo predsedoval Visoki Komisar. Nagrade so določene takole: prva nagrada L 3000, druga 1000, tretja 500 in četrti 500. Nagradni lepaki ostanejo last Ljubljanskega velesejma.

Slovenski medicinci bodo lahko nadaljevali študije na Kr. vseučilišču v Padovi

Ministrstvo za narodno vzgojo je dovolilo, da se morejo slovenski medicinci iz Ljubljanske pokrajine, ki so študirali na belgrajskem ali drugih vseučiliščih, takoj vpisati na Kr. vseučilišču v Padovi za nadaljevanje začeti študij.

Dijaki, ki se bodo poslužili tega dovoljenja, bodo z naklonjenostjo sprejeti v padovanskem vseučilišču ki jim bo nudilo vse olajšave.

Kdor želi biti deležen teh olajšav, mora čim prej poslati univerzitetnemu rektorju prošnjo ter ji priložiti naslednje dokumente:

1. Dokumente, ki dokazujejo medicinski in kirurški študij ter izpite na belgrajskem ali drugih vseučiliščih;

2. krstni list;

Važen obisk pri Visokem Komisarju

Ljubljana, 7. julija. a. Visoki Komisar je večeraj sprejel predsednika Fašistske zveze trgovskih uslužbencev, nar. svetnika Paladina, ki ga je spremljal nar. svetnik Vagliano od tržaške podružnice te zveze. Imela sta dolg prirsčen razgovor, v katerem sta proučila nekatera vprašanja, ki se nanašajo na organizacijo dejavstva v Ljubljanski pokrajini.

Zahvala Vis. Komisarja funkcionarjem finančnega ministrstva in Italijanske banke

Visoki Komisar Ljubljanske pokrajine Eks. Grazioli je sprejel vse funkcionarje Finančnega ministrstva in Italijanske državne banke, ki so sodelovali pri zamenjavi dinarjev v lire. Visoki Komisar je poudaril hitrost in red pri zamenjavi ter je toplo zahvalil prisotnim tovarišem. Visoki Komisar je izrazil svoje priznanje tudi varnostnim organom, ki so doprinesli k rednemu poteku poslovanja. Sestane se je končal z vdanostrnimi pozdravi Kralju in Duceju.

Naredbe Visokega Komisarja

Podaljšanje kolektivnih delovnih pogodb

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino, glede na uredbo z dne 12. februarja 1937 in ker smatra ureditev za nujno potrebno,

odreja:

Clen 1. Do nadaljnje odredbe ostanejo v veljavi kolektivne delovne pogodbe, sklenjene na podstavi uredbe z dne 12. februarja 1937, tudi če so bile že odpovedane.

Clen 2. Z dnevom te naredbe stopijo glede podjetij in strok, za katere so bile sklenjene, znova v veljavo kolektivne pogodbe iz prednjega člena, ki so prenehale veljati po 15. marcu 1941-XIX zaradi poteka določene dobe ali zaradi odpovedi ali iz kakega drugega vzroka, pa niso bile nadomeščene z novimi kolektivnimi dogovori.

Clen 3. Med podjetnikom in delavcem pogodbeno določene ter na dan te naredbe dejansko veljavne meze ostanejo v sedanji višini še nadalje v veljavi, če določajo za delavca ugodnejše razmere nego bi bilo določeno s predpisi iz prednjih členov.

Clen 4. Vsak dogovor, ki bi nasprotoval določbam te naredbe, ki stopi v veljavo na dan objave, je ničen.

V Ljubljani, dne 2. julija 1941-XIX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:
EMILIO GRAZIOLI

Sprememba območja nekaterih občin in okrajev

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino, na podstavi kraljeve uredbe z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291 in

ker smatra za nujno potrebno, da se deli občin, katerih sedeži so po novi meji Ljubljanske pokrajine ostali zunaj pokrajine, priključijo tukajšnjim občinam in okrajem,

odreja:

Clen 1. Začasno se dodeljujejo:
občini St. Jošt (okraj Ljubljana): zaselek Suh Dol kraja Goli vrh iz občine Trata in kraj Planina iz občine Črni vrh, oba iz škofjeloškega okraja;

občini Polhov Gradec (okraj Ljubljana): kraja Setnik (kat. občine Črni vrh) in Setnica, oba iz občine Črni vrh (škofjeloškega okraja);

občini Dobrova pri Ljubljani: kraj Toško čelo iz občine St. Vid nad Ljubljano; mestni občini Ljubljana: kraji Dolnice, Glinica, Kamna gorica in Podutik iz občine St. Vid nad Ljubljano;

Iz Hravske

Zagrebski »Akademski pevski zbor« v Gradcu. V soboto popoldne se je pripeljal v Gradec članstvo »Akad. pevskega zbora« iz Zagreba ter je še istega večera priredilo v Gradcu koncert ob sodelovanju pevskega zbora nemškega vojaškega poveljstva v Zagrebu. Hrvaške pevce so na skupnem kosilu pozdravili zastopniki krajevnih civilnih oblasti, med drugim tudi vladna svetnika dr. Papež in dr. Sernee. Hrvaške pevce je sprejel tudi pokrajinski namestnik dr. Siegfried Überreither, ki je med drugim poleg vojaške povezanosti med novo Hrvaško in Reichom poudarjal tudi važne kulturne stike med obema državama in narodoma. Za pozdrave se je zahvalil generaladutant ustašev in predsednik hrvaških pevskih zborov dr. Lorković.

Zaključena redukcija osebja v zagrebski občini. Pri redukciji osebja zagrebske mestne občine je sedanja mestna uprava deloma dopustila, deloma pa upokojila nad 150 uradnikov in štiri mestne senatorje. Prav toliko število jih je odpuščenih ali pa upokojenih tudi pri mestnih podjetjih. Pri preosnovi mestne uprave bodo ustanovili predvsem urad

Zmeraj živo in resnično

Ce kdo pravi, da pozna življenje, misli s tem, da je spoznal piskavo vrednost tega življenja. In nihče ne misli, da bi utegnil s tem kaj drugega reči. To je za življenje jako značilno.

Hribolazec! Kakšna je le ta naša kultura, že se sleherni globoko oddahne, kadar se je iznebi! Morala nastane, če z nemarom ne moremo več naprej.

Zavidanja vredni so vsi tisti ljudje, ki jim je dano, da imajo vsakega človeka, ki ne soglašajo z njimi, za tepeca. To je tak dar, ki človeku neizmerno olajša, da more ostati na svojem stališču.

Vsi vlačimo skozi vse življenje vrečo s seboj, ki postaja tem večja, čim starejši smo, in tem lažja, čim bolj smo pametni. Prijazne duše so jo do vrha napolnile in še zmeraj devaljo kaj vanjo, zakaj, če se ljudem že nobena reč več ne ljubi, pa se jim še zmeraj ljubi slabo govoriti o svojih bližnjih.

Zunanja omejitev pomaga, da najdemo notranjo obliko. Le malo ljudi je, ki bi se znali izoblikovati v popolni prostosti. Večina ljudi nima dovolj izoblikovalnih moči za to, ker se jim porazgubijo v daljavih prostosti.

Pravijo, da je človek zver, ki požre tistega, kateri se mu ne upira; ki spoštuje tistega, kateri se mu zna upreti, in se boji in pusti v miru dotičnega, čigar odpor presega njegove moči. Takšno ravnanje človeka lahko povsod zaslediš, tako v življenju narodov, kakor tudi v vsakdanjem življenju posameznikov. Z drobnogledom pa je to vidno v slehernem razgovoru.

Nekateri uporabljajo pomen besed »lepo vreme« za toploto, svetlobo, cvetje in sprehode. Drugi pa za bombe, smrt in pogubo. Po vojni bodo imeli zdravniki za živne belezni dosti opravka s pomenom »lepega vremena«.

Čim starejši si, tem hitreje ti mine čas. To je nemara zato tako, ker postaja naš razum v starosti bolj odsoten od sveta in videva v raznočelnosti vtisov in doživljajih bolj eno in isto. Mlademu človeku so, na primer, različni dogodki tudi različna doživljanja. Starejšemu človeku pa je vse to en in isti teater. Ker pa na ta način star človek vedno skrči te raznovrstne dogodke v najmanjše merilo, mu je tudi občutek za čas bolj skrčen.

Naš smoter je v notranjosti. Sila pa nas pomeže mimo nje, saj ji je pristop v notranjost zabranjen. Smoter moremo doseči le v svobodi. Seveda nam utegne sila pospešiti pot do smotra, toda ne s tem, da bi se ji vdali in šli tjakaj, kamor nas porine. Še noben človek se ni resnično uklonil nasilju, ker je to duševno sploh nemogoče. Pospeji pa nam nasilje pot do smotra lahko tako, da se odločno odvrnemo od nje, da torej silo odgovorimo s pohlevnostjo. To je pravadna orientalska modrost, ki je pa v trstju naših dežel izgubila.

Da bi se človek izognil zbranosti duha, torej mislim o tem, kaj da prav za prav smo in kaj prav za prav hočemo na tem svetu, da bi se človek torej izognil malce utrudljivi zbranosti, je iznašel zabavo, ta bori nadomestek za tisto, kamor naj bi nas zbranost duha privedla. Zabava je najbolj usodna človeška iznajdba, zakaj brez nje bi nam bile, na primer, prihranjene vse strahote dandanašnjega časa. Zbranost duha bi jih zabranila, tista zbranost, ki naše zahteve na znotraj stopnjuje, na zunaj pa jih zmanjšuje, žasih prav do ničle. Toda naša potreba po zabavi, to je potreba po tem, da bi doživeli, kar se je pod znanko zabava na svetu priljubilo in proslavilo, je tako velika, da se celo s samo znanko zadovoljimo in imamo rajši dolgečas kot pa zbranost duha.

občini Skocijan (okraj Novo mesto): kraj Jerman vrh iz občine Bučica;

občini Sv. Križ pri Kostanjevici (okraj Novo mesto): kat. občina Veliko Mraševo I (kraj Veliko Mraševo) iz občine Cerklje ob Krki;

občini Adlešiči (okraj Črnomelj): kat. občina Marindol (kraj Marindol, Milič in Paunovič) iz občine Netretić (okraj Karlovac, Hrvatska).

Clen 2. Ta odredba stopi v veljavo z dnem objave.

Ljubljana 2. julija 1941-XIX.

II. St. 801/2.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:
EMILIO GRAZIOLI

ravnateljev mestnega magistrata in šest posebnih oddelkov.

Zagreb porabi dnevno okoli šest vagonov moke. Mestni prehranjevalni urad je doslej razdelil med prebivalstvo nad 300.000 potrošnih izkaznic. Pri tej priliki je ugotovil, da sam Zagreb dnevno porabi okoli šest vagonov krušne moke.

Hrvaški časnikarji potujejo na Slovaško. Na povabilo slovaške vlade bo v kratkem odpotovala na Slovaško skupina hrvaških časnikarjev. Hrvaško dnevno časopisje bodo zastopali uredniki »Hrvaškega Naroda«, »Novega Listca in osješkega »Hrvaškega lista«.

Poglavnik dr. Pavelić je izdal zakonsko odredbo, s katero oprošča davčne in taksne dolgov do leta 1937.

Dom za hrvaške vseučilišnike v Zagrebu. Hrvaško kulturno društvo »Napredak« je na svojem zadnjem obnem zboru sklenilo zgraditi v Zagrebu velik in moderen dom za hrvaške vseučilišnike. Na obnem zboru je padlo tudi več težkih obtožb na bivšega bana dr. Subašiča, ki je baje znesek tri milijone dinarjev, ki ga je za zidanje takega doma dal bivši finančni minister dr. Sutej, porabil za pobijanje ustaškega pokreta in ne za svrhe, za katere je bil določen.

Letalski promet na zračni črti Berlin—Wien—Graz—Zagreb. V najkrajšem času bodo vpostavlili dnevno letalsko zvezo med Berlinom, Dunajem, Gradcem in Zagrebom.

Zveza nabavljajnih zadrug državnih in samoupravnih uslužbencev v Zagrebu. V Zagrebu so imeli zadrugetari, državni in samoupravni uradniki, sestane, na katerem so ustanovili Zvezo nabavljajnih zadrug državnih uslužbencev na področju neodvisne države Hrvaške. Nova ustanovljena zveza bo imela nad 400 zadrug. Od premoženja dotedanje belgrajske Zveze nabavljajnih zadrug bo novoustanovljena zveza nabavljajnih zadrug hrvaškega državnega uradništva prejela okoli 140 milijonov dinarjev.

Trgovinska pogajanja z Nemčijo. Hrvaška trgovinska delgacija je odpotovala v Berlin zaradi ureditve blagovnega in plačilnega prometa med Hrvaško in Nemčijo.

Krapina dobi bolnišnico. Ministrstvo za zdravje je v zvezi z decentralizacijo zdravstvenih služb sklenilo zgraditi moderno bolnišnico v Krapini. Nova bolnišnica bo imela svojo delokrog v Hrvatskem Zagorju.

Drobne novice

Koledar

Torek, 8. julija: Elizabeta Portugalska kraljica; Evgenij III. papež.
Lunina sprememba: sčip ob 21.17. Herschel napoveduje lepo vreme ob severu, deževno ob jugu.
Sreda, 9. julija: Kraljica miru; Nikolaj, mučenec; Anatolija, devica in mučenica.

Osebnostne novice

— Poročila sta se 1. julija v cerkvi sv. Petra g. Emano Hayne in gđc. Marija Krajčeva, hčerka gradb. načelnika v. p. g. inž. Matije Krajca. Iskreno čestitamo!

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI
Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Begunci (Ombrina roso)
Najljubši film celovečerja Johna Forda, tvorca nepozabnega filma "Hudobnik". Državna ustavolovščina senzorice to prekrasno "vama velike ljubene". Celine Irizar, John Wayne, George Bancroft itd. Film je opremljen s 405 slovenskimi napismi.
Kino Union, telefon 22 21

Danes poslednjič!
Jenica iz Sidney-a
(K novim oblikam) Sarah Leander, Willy Birgel, Globoka ljubozna drama.
Kino Sloga, telefon 27-30

Dunovita in zabavna hudezenska zgodba
100.000 dolarjev
Assia Noris, Amadeo Nazzari — Vsi naši filmi v celoti s slovenskimi besedilom
Kino Matica, telefon 22-41

— Razpis literarnih nagrad. Že v marcu smo objavili razpis literarnih nagrad, ki jih je bila Protituberkulozna zveza v Ljubljani odobrila prvenstveno za ljudsko igro ali za novelo ali za povest v običajnem obsegu knjige, v kakršnem jih izdajajo Cankarjeva, Mohorjeva in Vodnikova družba. Vsi slovenski književniki so bili opozorjeni na te nagrade in naproseni, da predložijo svoje rokopise eni izmed navedenih družb do 1. t. m. Na žalost ta naš razpis ni imel uspeha. Zato se ponovno obračamo na vse slovenske književnike in jih prosimo, da podpro protituberkulozno borbo z literarnim delom. Snov tega dela naj bi bila zajeta iz narodnega življenja ter naj bi bilo v njej v poljudni besedi prikazano hotenje in prizadevanje najširših narodovih plasti za zdravstvene potrebe, zlasti kako se ubraniti jetike, iz spisa naj bi izžarevalo prepričanje naroda, da jetika ni neozdravljiva bolezen, ako ji posvečamo že ob njenem razvoju vso skrb in pažnjo in da se morajo v smotraj organizaciji borbe z jetiko strniti prav vsi ljudski sloji. Spis imej vedro vsebino, polno zdravega optimizma. Nagrade znašajo 1500 din (Lit. 570), 1000 din (Lit. 380) in 800 din (Lit. 304). Rokopise je predložiti eni izmed navedenih družb najkasneje do 1. januarja 1942 ter se je sklicevati na ta razpis. Žirija za oceno bo sestavljena iz zastopnika dotične družbe odnosno družb, ki bodo knjige izdale, zastopnika Društva slovenskih književnikov in zastopnika podpisane Zveze. — Protituberkulozna zveza v Ljubljani.

— Opozorjamo na drugo pevsko tekmo, ki bo 13. julija v Operi in za katero je med pevci in občinstvom nemalo zanimanja. Pester izbor pesmi in arij, ki jih bodo peli tekmovalci iz najrazličnejših stanov, jamci za nenavadno zanimiv večer. Razsodišče za pevce in glasovane občinstva sta privlačnosti, ki se ji bo pridružil v drugem delu še nastop lanskih izbranih tekmovalcev, ki naj se prijavijo Upravi Narodnega gledališča v Ljubljani.

— Ekonomisti-komercialisti, slušatelji visokih šol v Zagrebu in Belgradu ter maturantje, ki bi se hoteli posvetiti ekonomsko-komercialnemu študiju, naj v lasnem interesu čimprej sporoče svoj naslov in event. želje na naslov Gustav Grobelnik-Rozman, Karlovska 15, Ljubljana.

— Primarij dr. Henrik Heberle, specialist za notranje bolezni, Ljubljana, Gledališka 14, do 20. julija ne ordinira.

— Izjava. Podpisani izjavljam, da sem 4. t. m. izstopil iz umetniškega društva »Slovenski lik«. — Lojze Perko, stud. umetniške akademije.

Iz pisarne Rdečega križa

Na Poljedovalni oddelku je prišlo po kurirju nekaj obvestil o pogrebnih. Svojce naprošamo, da jih dvignejo v pisarni na Miklošičevi c. 22 b: Aleks Leopold, Ambroz Ivan, Borle Olga, Bogojev Radka, Belomustič Ivan, Beniger Viljem, Berčič Franc, Bernard Alojz, Blažon Jakob, Budjen Mia, Cem Dragutin, Cerkvenik Julij, Cemažar Ivan, Ceralinae Djuro, Didora Cirila, Doršner Rudolf, Djukanovič Jožeta, Dumič Danica, Duršek Jerka, Fatur Milan, Ferluga Andrej, Frece Maksimilijan, Gamerc Dušica, Grein Ivan, Groznik s. Domenika, Hribar Jože, Hribnik Vladimir, Hrkalovič Budimir, Iskra Miroslav, Januš Vilma, Jezeršek Franc, Jovanovič inž. rodbrina, Jurančič Jostip, Kačič Marjanca, Kangrga Stana, Kleč Ivan, Klopčič Lela, Klapce Terezija, Kocijančič Filip, Kojakovič Ivo, Kostić Mira, Kostić Olga, Košutnik Viktor, Križnik Alojz, Lah Andrej, Mally Draga, Markovič M. Vojislav, Medič Ana, Medvešek Ivanka, Mislej Ciril, Mišigaj Miroslav, Mrhar Vladislav, Mrzelj Franc, Osvald Janez, Pave Ludvig, Penovič družina, Peršič Joško, Perlot Milena, Petrovič etar, Pinto Neama, Pleškovič Rasta, Platenik Mara, Pulce Jožica, Raznožnik Franc, Reven Franc, Ritar Stojanka, Robek Ivan, Rothdenist Janez, Rus Srečko, Salkovič Jusuf, Sešek Franc, Strajnar Franc, Šajnovič Katia, Šturk Franc, Škerlavaj Ciril, Šobot Branko, Šonc Viktor, Šprajc Marija, Štefančič Maks, Tath Koloman, Tersegav dr. Marjan, Tiran-Vučkovič Ivan, Trnovec Stelka, Tušek Františka, Udovič Grozdana, Urbas Franek, Vigole Anica, Višinski Stelka, Wittine dr. Rrna, Volk Stanislav, Vučkovič M. Olga, Wüch Lili Josefina, Zupane Viktor, Zwiyer Judith, Zigon Alojzija, Zigon Franc, Zivanovič-Češarek Ivana, Zivkovič Ivana.

Svoje Stanka Rekarja, živeči v Ljubljani, naj se javijo, da dvignejo pošto, došlo iz Sarajeva. Gg. dr. Kloor Fran in Mravljak Ivan naj se zgledajo v pisarni zaradi pošte. G. Šiligoj E. Miloš, naj so zgledi, da dvigne indeks.

Ljubljana

Koncert solistov Kr. rimske opere

Koncert solistov Kraljeve rimske opere bo v četrtek, dne 10. t. m. ob 17 popoldne na Kongresnem trgu pred Nunsko cerkvijo. Predprodaja za ta koncert se bo začela v sredo dne 9. t. m. zjutraj ob 8 v veži filharmoničnega poslopja. Na Kongresnem trgu bodo postavljene tri skupine sedežev. Sedeži v sredini bodo po 15 lir, na desni in levi strani po 10 lir. Stojišča po 3 lire. V slučaju slabega vremena bo koncert ob isti uri v veliki Unionski dvorani in sicer bo imela velika večina sedežev in stojšč označeni vrstni red sedeža in njegovo številko tako za Kongresni trg kakor tudi za unionsko dvorano. One vstopnice, ki nimajo označbe sedežev tudi za unionsko dvorano, veljajo samo za Kongresni trg in bi se za te sedeže v slučaju slabega vremena kupna cena povrnila. Isto velja za stojšča, ker je v Unionski dvorani samo 976 sedežev in nekaj sto stojšč, na Kongresnem trgu pa bo obeh mest več na razpolago, stojšče skoraj neomejeno. Občinstvo prosimo, da si kupi sedeže in stojšča že v predprodaji, ki bo v sredo od 8 do 12 in od 14 do 18 ter v četrtek ob istem času v veži Filharmoničnega poslopja. Natančni spored in imena sodelujočih bomo javili jutri, poudarjamo pa, da bo pel tudi slavni Gigli.

Esercenti di trattorie punili

Le squadre annonarie della R. Questura nei giorni scorsi hanno constatato, che i seguenti esercenti trattorie somministravano carne ai propri avventori nonostante il vieto:

1. Stanovnik Francesco, trattoria in via Breg 18;
2. Bizjak Maria, trattoria in via Kongresni trg 2;
3. Derenda Catarina, trattoria in via Borštnikov trg 2;
4. Baznik Maria, trattoria in via Novi trg 2;
5. Anžič Maria, trattoria in via Sv. Petra nasip;
6. Pretnar Francesco, trattoria in via Wolfova 4.

Nej confronti di detti esercenti, oltre alla denuncia all'Autorità giudiziaria, l'Ecc. l'Alto Commissario ha disposto la sospensione della loro attività della chiusura degli esercizi per la durata di giorni 5.

1 Člani Kraljeve Rimske opere prispejo iz Zagreba v Ljubljano v torek, 8. julija ob 13.10.

1 V Schubert-Berthéjevi operi »Pri treh mladencih«, je vzel Berthé za osnovo nekaj Schubertovih pesmi in je zgradil okrog njih zgodbo o brezupni Schubertovi ljubezni do Hane Tschöllove, za katero je komponiral nekaj pesmi in v njih izrazil svoje v besedah neizgovorjeno čustvo.

1 Društvo medicincev vabi vse tovaršice (-ice), ki nameravajo nadaljevati svoje študije v Padovi, da pridejo na informativni sestanek, ki bo v sredo, 9. t. m. ob 10 v anatomskem inštitutu. Vpisevanje pridejo tovaršice ob 6. semestra naprej. — Odbor DM.

1 Novi krompir je mestni preskrbovalni urad prišel v soboto prodajati že po 1.90 L. da so ga gospodinjke pokupile za 1700 L. Seveda so cene novemu krompirju zato padle po vsem živilskem trgu in celo na deželi, sedaj pa lahko še povemo, da je mestni preskrbovalni urad našel zvezo, da bomo v kratkem v Ljubljani preskrbljeni tudi s poceni zelenjavo in raznimi mezgami. S tem je mestna občina ljubljanska spet ustvarila prav učinkovit regulator cen zelo potrebnim živilom, hkrati je pa ljubljanske obvarovala pred izkoriščanjem in naše kuhinje založila z najpotrebnejšimi živilom.

1 Velik ogenj na Barju. V soboto popoldne je iz neznanega vzroka začel goriti velik senik, ki ga ima mestna pristava nedaleč od Poti na Rakovo ješlo. Okrog 25 m dolga in 10 m široka lesena stavba je bila že precej polna, saj je bilo v njej že okrog 10 vagonov sena. Nedaleč od senika je grabilo seno precej delavci in pri seniku, kjer so delavke pustile nekaj svoje obleke in ena izmed njih celo kolo, ni bilo nobenega. Le en delavec je bil v bližini, pa še ta je odšel po vodo za konje. Na suhi stavbi, ki je bila lepo založena s senom, je seveda ogenj zadivil za izredno naglo. Delavke in drugi delavci seveda proti ognju niso mogli ničesar storiti, sreča je bila le, da je grajski čuvaj takoj zapazil ogenj in že ob 15.23 obvestil gasilsko postajo v Mestnem domu, da gori na Barju. Gasilci so odhiteli pod poveljstvom poveljnika Rozmana in pod vodstvom šefa oddelka inž. Gričarja z motoriko na Barje, kjer so imeli najprej precej dela, saj so morali napeljati okrog 500 m cevi, po kateri so črpali vodo iz Ljubljane. V seniku, ki je gorel z visokim plamenom, so bili tudi poljedelski stroji: stroj za obračanje, ena kosilnica, stroj za grabljenje sena in drugo ročno poljsko orodje. Gasilec se je posrežilo rešiti en voz in kosilnico, medtem ko je drugo orodje ostalo v plamenih. Požrtvovalno so pomagali pri gašenju tudi ljubljanski prostovoljni gasilci in gasilci z Barja. Ogenj se je posrežilo zadušiti po dolgotrajnem gašenju do večera. Večina gasilcev se je nato vrnila domov, ostale pa so gasilske straže, ki so še vso nedeljo razkopavale tleče razvaline, tako, da so šele v ponedeljek zjutraj zadnje straže zapustile pogorišče. Škoda je precejšnja in znaša okrog 200.000 dinarjev. Po svoji silovitosti je bil ta ogenj eden najhujših, kar smo jih doživeli zadnje čase v Ljubljani.

1 Material ruševin in drugo za zasipanje primerno neorgansko gradivo je zelo potrebno mestni občini, ki mora na napravo razširjene šubičeve ulice precej visoko nasuti zemljišče nekdanjega uršulnskega vrta. Visoki zid na severni strani run-

skega vrta že podirajo in bo v kratkem popolnoma podrt, mestna občina bo pa, kakor znano, sedaj šubičve ulico od Valvasorjevega trga podaljšala prav na Kongresni trg ter jo razširila na 20 m. Ker je pa svet nunskega vrta z večino zelo nizke in bo treba cestnišče visoko nasuti, za kar je v nižjih plasteh uporaben tudi slabši neorganski material, kakor ruševine zidov, ugaski premoaga in podobno, zato mestni tehnični oddelki vabi vse interese, naj do preklica, najdalje pa do 15. avgusta na novem delu šubičve ulice odkladajo take vrste neorganski material. Kakovost pripeljanega materiala bodo mestni delavci sproti pregledali in tudi pokazali prostor, kjer naj ga odlože. Neuporabni material bo pa moral vsak voznik spet takoj odpeljati. Za enkrat je dovolj samo po Bethhovnovi ulici, in sicer le od 6 do 20.

Gledališče

Drama. Torek, 8. julija zaprto. Sreda, 9. julija zaprto.

Opera. Začete kob 20. uri. Torek, 8. julija zaprto. (Generalka). Sreda, 9. julija: Traviata. Izven. Gostovanje Kr. Rimske Opere. Četrtek, 10. julija: Madame Butterfly. Izven. Gostovanje Kr. Rimske Opere. Petek, 11. julija zaprto. (Generalka.)

Radio Ljubljana

Torek, 8. julija: 7.30 Poročila v slovenščini 7.45 Slovenska glasba — 8.15 Poročila — 12.30 Poročila v slovenščini — 12.45 Pesmi in melodije — 13. Napoved časa, poročila — 13.15 Uradno vojno poročilo v slovenščini — 13.17 Orkestralna glasba pod vodstvom g. Arlandi — 14 Poročila — 14.15 Operetna glasba: radioorkester pod vodstvom g. Šijanec — 14.45 Poročila v slovenščini — 17.15 Koncert violončelista Gilberta Crepa — 17.14 Koncert pianistke Marije Fidler Merosoff — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Različna glasba — 20 Napoved časa — Poročila — 20.20 Beseda v slovenščini — 20.30 »Figarojeva svatba«, komična opera v 4 dej. (W. A. Mozart). V odmorih okoli 21.15 novice v slovenščini; okoli 22.10 beseda v slovenščini; okoli 22.45 Poročila v slovenščini.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjiti trg 5; mr. Kural, Gosposvetska cesta 10 in mr. Bohinc ded., Rimska cesta 31.

Novo mesto

Naročite »Slovenec« koledar. Lastništvo »Slovenec« bo tudi v letošnjem letu izdalo »Slovenec« koledar, ki je lansko leto zaradi svoje pestre in bogate vsebine vzbudil toliko pozornosti. Novomeščane in okoličane opozarjamo, da si lahko koledar naročijo pri podružnici »Slovenec« v Novem mestu, ki posluje v prostorih knjižarne Krajec. Pri naročilu je treba plačati naročnino za koledar, ki znaša za naročnike naših listov 9 lir, za tiste, ki na naše liste niso naročeni pa 20 lir. Pohitite z naročilom! Opozarjamo, da bo tiskanih le toliko izvodov koledarja, kolikor jih bo poprej naročenih. Kdor torej koledarja ne bo poprej naročil, ga po izidu ne bo mogel dobiti.

Mariborski gledališki igralci bi radi gostovali v Novem mestu. Zvedeli smo, da nameravajo mariborski gledališki igralci, ki se sedaj s svojimi nastopi v ljubljanskem Narodnem gledališču dobro uveljavljajo, prirediti v Novem mestu nekaj gostovanj. Pri svojem prvem obisku bi igrali švicarsko dramo »Via Mala« in ameriško iz življenja mornarjev »Ana Christie«. Mariborski igralci se bodo v kratkem obrnili do lokalnih faktorjev, katere bodo naprosili, da jim z vsestransko pomočjo omogočijo ta gostovanja. Namesta mariborskih igralcev, da bi v Novem mestu večkrat igrali je gotovo hvaljevredna. Zeleti je le, da bi v Novem mestu bilo storjeno vse, da bi gostovanje šlo lažje uspešno.

Razne nesreče. V kandijski bolnišnici se zdravi več žrtev raznih nesreč. Pri obriranju lipovega cvetja je padel z lipe šolar St. Mušič iz Trnovca, ter si zlomil levo roko; s črešnje je padel Franc Rajer, 10 letni sin gosača iz St. Jerneja. Pri žaganju desk s cirkularko se je ponesrečil 21 letni pos. sin Jožef Mihelič iz Moverne vasi, ki si je odrezal na roki dva prsta. 14 letnemu Alojziju Udovcu iz Malkovca je padel na nogo težak hloč in mu je zlomil.

Dekliški konvikt v Novem mestu zaprt. Šolske sestre iz Šmihela so v šolskem letu 1939-40 v Novem mestu prišle s konviktom, ki je imel namen dajati ženski mladini izobrazbo in vzgojo in

Mestna šolska mladina naj pomaga pri kmečkem delu

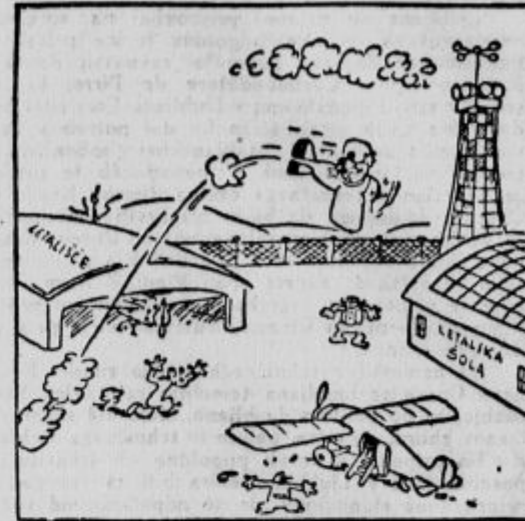
Velike počitnice doživlja šolska mladina iz mest popolnoma drugače kakor po mladina na kmetih. V vaseh in vseh drugih kmečkih naseljih je samo po sebi razumljivo, da šolska mladina v poletnih mesecih, ko je na polju največ dela, pomaga svojim staršem pri obdelovanju zemlje. Kmečkimi otrokom niti na misel ne pride, da bi zahtevali čas šolskih počitnic popolnoma zase in da bi z njim svobodno razpolagali, da se »odpočijejo« od šolskih naporov. V kmečkih družinah velja načelo tudi za otroke: Kdor ne dela, naj tudi ne jej! Kljub temu kmečka mladina uživa šolske počitnice. Saj mora spomladati in jeseni tudi v času, ko šola še traja, marsikdaj prijeti za delo in pomagati v domačem gospodarstvu. Poleg tega pa mora skrbeti, da izdela tudi v šoli. Tako pomenijo šolske počitnice za kmečko mladež tudi odmor, saj ni skrb, kdaj se bo treba učiti in kaj bo v šoli.

V mestih in večjih krajih, ki so že zgubili stik z zemljo in kmečkim delom, pa je šolska mladina pripravljena, da so šolske počitnice samo zaradi nje in da so počitnice starodavna pravica, ki je mladini nihče ne sme vzeti. Isti starši, večinoma nismo nikdar počitnic. Če jih pa imajo, so pa izredno kratke. V domačem krogu nekmečke družine v mestu šolska mladina navadno ne more mnogo pomagati in je staršem marsikdaj celo v nadlego. In tako doživljamo, da barbi v pretežni večini v mestih komaj čakajo, da bi se velike počitnice zopet končale in da bi šola zopet zaposlila otroke. Med šolskim letom so starši vsaj za tiste ure, ko je mladina v šoli, brez skrbi, kaj je z njihovimi otroki. V času šolskih počitnic pa poleg vsakodnevnih skrbi mori starše še celodnevno opozarjanje otrok in pažnja, kaj delajo. Šolski mladini je vse to samo po sebi razumljivo. Ne ve, ali pa je pozabila, da so bile šolske počitnice uvedene v glavnem le zaradi tega, da more šolska mladina staršem pomagati pri težkem in obilnem delu na polju v mesecih, ko je treba napeti vse sile, da si priborimo iz zemlje čim več njenih sadov.

V popolnoma normalnih in mirnih časih ni nihče krtil šolski mladini uživanja počitnic razen morda gmotne razmere staršev. Tudi oblasta so počitnice izkoristila zato, da so omogočila slabotnejši mestni mladež bivanja v zdravih krajih, kjer so bile urejene počitniške kolonije. Slabotna šolska mladež si je okrepila v kolonijah zdravje in postala tako zopet bolj odporna za življenje v mestu, ki prav gotovo zdravju ni tako naklonjeno kakor življenje v prosti naravi ali na kmetih. Inovitejši meščani so na svoje stroške pošiljali svoje otroke v počitnišča na tabore ali pa na deželo na po-

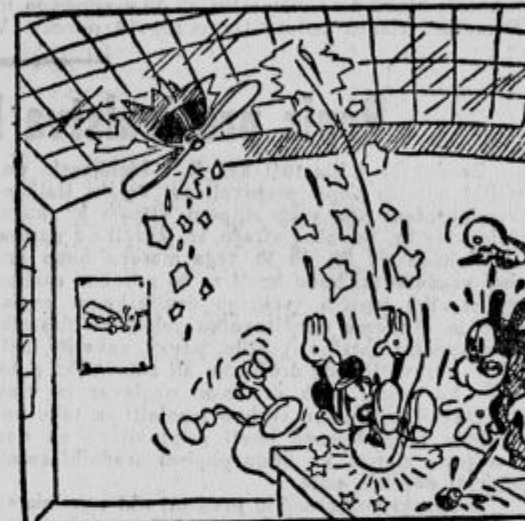
Mišek POŠTNI PILOT

Toda njegov glas ni nič zalegal v tem strašnem peklu bobnenja, hrumeanja in viharja. Letalo je butnilo v stekleno streho in ubogi Mišek se je prekucnil s svojega sedeža.

Strmoglavil je iz letala, predrl streho in je na vso moč štrbunknil naravnost na mizo poveljnika in ravnatelja letalske šole.

Tako ga je prevzel ta dogodek, da mu je vzele sapo in sploh ni mogel do besede. Toda Mišek se je kar malo stresel in zacepetal in se se je prav prijazno nasmejal poveljniku.

»Dober dan,« je dejal »prišel sem, da vas pozdravim in vam povem, da sem pripravljen učiti se letenja.«

je temu namenu dve leti odlično služil. Zal se je v konvikt prijavljalo premajhno število gojen, kar je povzročilo, da so bili stroški za vzdrževanje zavoda preveliki, zaradi česar se je vodstvo odločilo, da konvikt začasno opusti.

Iz Spodnje Štajerske

S šest metrov visokega skednja na Visokem vrhu pri Sv. Martinu ob Paki je padel devetletni Franc Turinek ter se hujše poškodoval.

Pri Spodnji Sv. Kunigundi so zadnje dni slovesno odprli prvi jezikovni tečaj za nemščino. Tečaj obiskuje 84 ljudi.

Nevaren vlomilec pod ključem. Orožniki pri Sv. Trojici so te dni izsledili nevarnega vlomilca Alojza Gečka iz Gornje Radgone, ki ima na vesti več drznih vlomov po Slovenskih goricah.

Mestna šolska mladina naj pomaga pri kmečkem delu

čitnice. V današnjih časih je za večino šolske mladine tako počitniško življenje zelo oteženo in zato vidimo, da je skoraj vsa šolska mladina ostala v mestih pri starših. Poleg skrbi za otroke, ki ves dan nimajo nobenega pravega dela, se pridružuje še skrb za zdrave otrok in vendar bi bilo tako lahko od pomoči tem vprašanjem in hkrati uspešno pomagati pri čim boljšem izkoriščanju kmečke zemlje, od katere zavisi naša prehrana. Slovenci smo kmečko ljudstvo in tudi v mestih skoraj ni družine, ki ne bi imela sorodnikov na deželi. Le malokdo pa se spomni, da bi poslal otroke sorodnikom na deželo.

Ze letošnje leto je bilo v Ljubljanski pokrajini obdelane in zasejane mnogo več plodne zemlje kakor prejšnja leta. To so povzročili številni pozivi oblasti, ki so opominjale, naj letos ne ostane niti kosček zemlje neobdelan. Delovne moči pa so na kmetih ostale v pretežni večini iste. Prav gotovo bi marsikatera kmečka družina rada sprejela dijaka ali šolarja iz mesta, ne sicer na počitnice, ampak v svoj dom čez poletne mesece, če bi bil dijak ali šolar pripravljen pomagati pri poljskem delu, recimo prav toliko kolikor domači otroci. Ker je mlad in še nedorasel, seveda njegovo delo ne bo zaleglo toliko kakor delo odraslega človeka. Dobil pa bi prav gotovo, če bo priden, človeka v družini in delež pri zajtrkih, kosilih in večerjah. Zaslužil bo sam sebi hrano, pomagal pa tudi kmečki družini, da bo lažje opravila vsa poljska dela, ki prav v sedanjem času love druga drugo. Vsak dijak ali šolar bi na ta način v veliki meri razbremenil svoje starše v mestu, saj jim čez poletne mesece ne bi bilo skrbeti za njegovo prehrano. Koristil pa bi v veliki meri tudi samemu sebi. Okrepil bi si svoje zdravje mnogo bolj kakor na kakršnem koli športno še tako vzornem taborstvu. Krepak, zdrav in rdečih lic bi prišel na jesen v mesto, kjer bi lahko z večjim veseljem in z večjo lahkoto začel šolsko delo.

Počitnice so se komaj dobro začele. Starši, ki imajo številno družino, naj starejše svoje otroke skušajo čim prej poslati sorodnikom na deželo. Kdor je le količak iznajdljiv, bo že našel pot. Dijaki srednjih šol pa so naravnost dolžni, da si kljub temu, če starši nimajo nobenih zvez več s podeželjem, sami poistoče delo na kmetih in s tem čez počitnice sami sebe preživljajo. Tako bodo s svojim delom pripomogli k vzdrževanju družine in razbremenili starše, ki bodo imeli še vedno dovolj skrbi z njihovimi mlajšimi bratci in sestricami.

KULTURNI OBZORNIK

Il dizionario italiano-sloveno

dei professori Bajec e Kalan

Con le illuminate riforme della saggia imperatrice Maria Teresa, la quale aveva compreso che soltanto la cultura poteva apportare il benessere ai popoli e la prosperità allo Stato, ebbe inizio, nella seconda metà del Settecento, la vita culturale moderna degli Sloveni. Le origini del barone Zois, figlio di padre italiano e di madre slovena, che fu il mecenate delle lettere slovene di quell'epoca, accentuò l'orientamento culturale del popolo sloveno verso l'Italia. Figlio spirituale della cultura italiana fu il sommo poeta sloveno Francesco Prešeren che, un secolo fa, portò la poesia slovena con i sonetti in onore di Giulia e con l'ottava rima del «Battesimo sulla Saviza» all'apice della perfezione artistica.

Ma la cultura slovena ha origini più remote. Senza risalire ai così detti documenti di Freisinga, i primi documenti di carattere religioso, scritti in lingua slovena nel 975 e nel 993 al tempo del vescovo Abramo, senza ricordare la letteratura protestante in lingua slovena, ch'ebbe il suo principale banditore in Primož Trubar, rileveremo che a Lubiana fu fondata la prima tipografia nel 1575. Nell'ultimo decennio del Cinquecento gli Sloveni ebbero anche il loro primo dizionario; si tratta di un dotto dizionario in quattro lingue, stampato a Graz nel 1592 dal protestante Girolamo Meghisser. Il dizionario porta il titolo latino: «Dictionaria quatuor linguarum, videlicet germanicae, latinae, illiricae (quae vulgo sclavonica appellatur) et italicae sive hetruscae».

Quindici anni più tardi gli Sloveni ebbero un altro dizionario importante, il «Vocabolario italiano e schiavo» di frate Gregorio Alasia da Sommariva, pubblicato a Udine nel 1607 che, oltre agli schemi delle declinazioni e delle coniugazioni, che ricordano quelle del Meghisser, contiene, accanto alle più comuni preghiere e a quattro canti popolari sui dieci Comandamenti, sul Natale e l'Epifania, sulla Pasqua e sulla Pentecoste, conversazioni italiano-slovene.

Per rimanere nel campo degli studi linguistici, ricordiamo il «Dictionarium trilingue» (latino-italiano-sloveno e sloveno-latino) del padre cappuccino Ipolito da Novo mesto che curò anche la nuova edizione della «Grammatica latino-germanico-sclavonica» del protestante Bohorič.

Lo stesso Padre Ipolito curò l'edizione tedesca della grammatica del Bohorič, aggiungendovi un piccolo dizionario tedesco-sloveno-italiano.

Merita ricordare anche la grammatica slovena («Windsche Sprachlehre»), pubblicata nel 1777 dal Gesuita Gutschmann e il suo dizionario tedesco-sloveno (Deutsch-windsches Wörterbuch) del 1789 per opporre l'etimologia, basata sul linguaggio popolare della Carinzia, alle forme fonetiche propuginate dall'agostiniano lubianese, Padre Marco Pohlin, che per primo si propose di unificare la lingua slovena. Se la rivoluzione del 1848 non apportò l'unità politica delle terre slovene, gli Sloveni seppero da soli forgiare quell'unità spirituale che fu la base del loro incessante progresso culturale ed economico. Sulle rovine dell'assolutismo del Metternich fiorirono rigogliose le società letterarie, musicali e filodrammatiche e le case editrici come la società di Sant'Ermagora, fondata nel 1851.

Gli Sloveni, da quegli eccellenti organizzatori che sono, hanno saputo superare la crisi libraria anche nel dopoguerra con la fondazione di serie case editrici che fanno a gara nell'offrire al pubblico buoni libri in veste elegante.

Fra queste case editrici occupa un posto eminente la già «Jugoslavenska knjigarna», ora «Ljudska knjigarna» ossia «Libreria popolare» che tra i suoi 36 libri, pubblicati nel 1940 in 69.000 copie, fece conoscere agli Sloveni i testimoni della passione del nostro Giovanni Papini e «Colombi e avvoltoio» della nostra Grazia Deledda.

Ancora al principio di quest'anno, parecchi mesi prima del grande evento che creò la provincia di Lubiana nell'ambito della sovranità di Roma, la nuova «Libreria popolare» annunciava la pubblicazione di un nuovo dizionario italiano-sloveno con le parole: «Il bisogno di un nuovo dizionario italiano-sloveno moderno è diventato una necessità. I rapporti culturali ed economici con l'Italia sono sempre più profondi. La lingua italiana è ora obbligatoria nelle scuole. Perciò pubblicheremo il nuovo «Dizionario italiano-sloveno» che per il contenuto e tecnicamente raggiungerà la perfezione. Esso è stato compilato dai riconosciuti italianisti dott. Antonio Bajec, preside ginnasiale, e del prof. Paolo Kalan e corrisponde a tutte le odierne esigenze di un manuale linguistico. Esso offrirà la completa comprensione della lingua italiana parlata e scritta.

Dopo aver accennato alla ricca fraseologia, che formerà una caratteristica particolare del dizionario, gli editori annunciarono ancora che il dizionario avrà oltre 40.000 parole su 640 pagine di formato tascabile.

Io non oserei citare le parole degli editori — che spesso volte sono maestri di pubblicità — se non conoscessi oltre la serie della «Libreria popolare» e la preparazione dei due eminenti slavisti ed italianisti, e che il loro dizionario italiano-sloveno, di cui esaminai attentamente dalla prima all'ultima pagina i singoli vocaboli e in particolare la fraseologia.

Nelle parole «Al lettore», gli autori hanno potuto ben dire che il loro dizionario è il frutto di tre anni di lavoro.

Il dizionario del dott. Bajec e del prof. Kalan è destinato agli Sloveni che conoscono almeno le regole fondamentali della grammatica italiana per metterli in grado di comprendere e di leggere l'italiano. Gli autori hanno pensato anche agli Sloveni colti, attratti dall'immensa ricchezza della cultura italiana di cui la letteratura italiana è la più chiara espressione. Perché questo patrimonio non restasse per il lettore sloveno un libro sigillato con sette sigilli, i compilatori hanno raccolto nel loro dizionario non sole le parole della lingua parlata, ma anche quelle che sono necessarie per comprendere le opere dei poeti antichi.

Per questa ragione, i compilatori non hanno indicato espressamente quali sono le parole antiche o solo usate nel linguaggio poetico, ciò che sarà invece indispensabile, se un giorno ci daranno, come sarebbe desiderabile, il Dizionario sloveno-italiano. I compila-

tori hanno saputo tener debito conto anche delle nuove impronte che la tecnica, lo sport e in genere il progresso moderno hanno conferito alla lingua italiana.

Nella fraseologia, che dà forza vitale alla lingua, si rispecchia l'anima di un popolo con i suoi pensieri e i suoi sentimenti. Ciò premesso, gli autori hanno dedicato particolare cura alle frasi e ai modi di dire, ripetendo talora più volte le frasi comuni, allo scopo di facilitarne la ricerca. Al medesimo scopo sono stati addotati anche altri pratici criteri, spiegati nella prefazione e coerentemente seguiti nella compilazione del lavoro.

Alle 605 pagine del dizionario, seguono su 6 pagine le abbreviazioni, p. e. AA per Arma Aeronautica, AGIL per Agenzia generale Italiana del libro, ALI per AvioLinee Italiane, B. U. per Bollettino Ufficiale, C. C. per Codice Civile, CC. NN. per Camice Nero, PNF per Partito Nazionale Fascista. Già questi pochi esempi dimostrano che il Dizionario è in linea.

Da pag. 613 a pag. 636, alla coniugazione dei verbi regolari segue l'elenco dei verbi irregolari, dei quali sono indicate tutte le persone del tempo presente e del passato remoto e le altre forme irregolari.

Il dizionario italiano-sloveno dei professori Bajec e Kalan è non solo il più ricco dizionario del genere, ma è indubbiamente il migliore sotto tutti gli aspetti. Esso sarà utilissimo a tutti gli Sloveni colti che vogliono allargare la loro conoscenza della lingua italiana. Con la sua scorta saranno in grado di comprendere gli scrittori italiani classici e quelli moderni come pure di penetrare nell'anima del popolo italiano, rispecchiata nelle frasi fiorite ed argute del suo linguaggio, sette volte secolare, sbocciato dal tesoro linguistico universale di Roma. Umberto Urbani.

Il dizionario è stato pubblicato nell'edizione della Libreria popolare a Lubiana. Comprende VII + 638 pagine, rilegato in tela resistente, in vendita al prezzo di L. 45,50.

Koncert Ljubljanskega zvona

V letošnji koncertni sezoni so bili prav redki zborški koncerti. Zlasti smo pogrešali prava vokalne glasbe »Akademski pevski zbor« v Ljubljani, ki nam je leto za leto nudil najboljše iz domače zborške literature v dobri izvedbi in istotaki oblikovani stilnosti. V letošnji zborško-koncertni suši je bil večer »Ljubljanskega zvona« prav dobrodošel ter privabil dokaj občinstva, ki je napolnilo veliko filharmonično dvorano.

»Ljubljanski zvon« je nastopil v mešani in moški postavi. Mešani zbor je izvedel osem umetnih in deloma po narodnih motivih zgrajenih pesmi Oskaria Deva («Prelepa je Selška dolina»), Matije Tomca («Napojnica»), Vlahi, Benjamina Ipavca («Ej tedaj!»), Antona Ned-

veda («Nazaj v planinski raj»), Zorka Prelovca («Pomlad»), Petra Jereba («Crn mož») in Emila Adamca («Kresovale tri devojke»). Moški zbor je podal umetne in ponarodele pesmi Zorka Prelovca («Nageljni rdeči»), Antona Foersterja («Zvonikarjeva»), Franceta Marolta («Vojaška») in Danila Bučarja («Tam, kjer pisana so polja»). Tri solospese ob klavirski spremljavi g. Sama Lovšeta je zapela operna sopranistka ga. Vidaličeva. Izvedla je Josipa Pavčiča «Uspavanko», Jurija Flajšmana »Metuljčka» in Nika Stritofa »Micka bi rada Jurka dobila».

Zbor »Ljubljanskega zvona« razpolaga v glavnem s precej dobrimi glavi. Manjka pa posameznim glasovnim skupinam še potrebna zvočna homogenost, ki je pogoj za dober celoten zvok in zlasti ter uravnoteženost. Najboljša je basovska skupina, prdurina in najboljše zveneča. Lepi glasovi so v altih, vendar nastopa negotovost v intonaciji; tenorska skupina je močna, a se pojavlja rezkost, prav tako v sopranih. V moški postavi sta drugi tenor in prvi bas prebikla. Kljub temu pa je treba na drugi strani priznati trud dirigenta g. Matula, da svoj zbor vedno bolj dviga. Zbor je nudil nekaj, čeprav ne popolnega, vendar uvaževanja vrednega. Ko bo dirigent zbor popolnoma discipliniral, mu bo mogoče tudi bolj poglobiti se v muzikalno delovanje, ki mu bo omogočala večje izpolnitosti skladb. Najbolj so učinkovale Antona Nedveda »Nazaj v planinski raj« in Matije Tomca »Vlahi«. Moški zbor pa ni mogel prepričljivo podati in izoblikovati do močnejšega estetskega učinka. Motila je tudi intonacijska nečistoča. G. dirigent kaže stremiljenje za za smiselno oblikovanje v natančno izdelanih frazah, vendar je ostalo na drugi strani precej dediščine v smislu raznih cezur in dinamičnih sunkovitih efektov, ki so zlasti pri ponarodeilih, preprostih pesnih le malokdaj na mestu. Preprosta lepa pesem mora biti podana z enako preprosto lepoto, sicer zapade nepristnemu oblikovanju, ki zapuša vtis afektiranosti. Poslušalca ne prepriča, ker mu nudi samo zunanji zvočni efekt ali pa sentimentalno razpoloženje. Stvarna resničnost in iskrenost ter njuna hčerka priprostost imajo tudi v umetnosti svoje mesto in svoj pomen. V celoti pa je koncert »Ljubljanskega zvona« nudil lep večer. Za v bodoče pričakujemo od zbora še več: da bo v tradiciji svojega pomembnega dela nadaljeval z isto voljo in stremiljenjem za boljšim, kakor je vedno do sedaj. V nadaljnjem delu uspeh in večja vrednost v izvajanju gotovo ne bosta izostala.

»Vigred«, ženski list, leto 1941-XIX. To je sedma letošnja številka lepega ženskega lista, ki ga izdajajo Slovenke, in sicer poseben konzorcij »Vigred« v Ljubljani. Po vsebini je tudi ta številka živahna in življenjska. Lepa je povest Janeza Kmela »Prodana ljubezen rodne grude«, ki ima brez dvoma vse leto mnogo čitateljev. »Skrb za novi rod« (Glinšek Janez) s končno sliko »Družinska ljubezen« je za ta čas jako primeren članek. Jelovškova »Klie predmetstaj« pa je socialna slika, ki nas živo seznaja s marsikako rano naših družin. — M. Sivčeve članek o prehrani je poučno čtivo, ki ga človek zmeraj rad bere. In Razmišljanja o naših gospodarjih! Brez dvoma je to spis, ki bo zanimal vse matere. V odstavkih: Iz naših krogov, V naših domovih, Kuharski zapiski, Gospodinja vprašuje, Za pridne roke in Moda pa je toliko raznovrstnih zanimivih drobnarij, da jih bo brez dvoma sleherni čitatelj prebrala, posebno še, ker jih poživljajo slike. List toplo priporočamo! km

Restavracija novomeške kapitelske cerkve

Z obiskom Eksc. Visokega Komisarja Gracziolija v Novem mestu je bilo z mrtve točke premaknjeno tudi vprašanje restavracije novomeške kapitelske cerkve, ki jo je šteti med največje naše umetnostne spomenike, za katero ni nobena skrb, ki gre za tem, da se ta edinstven spomenik nepokvarjen ohrani bodični rodovom, prevelika. Ob svojem obisku je Eksc. Visoki Komisar za ta arhitekturni spomenik pokazal izredno zanimanje in obljubil svojo pomoč, da se omogoči prepotrebna restavracija te cerkve. Načrte za restavracijo je že lansko leto izdelal Slovincem dobro znani arhitekt inž. Marjan Mušič, ki je kot novomeški rojak zelo zainteresiran na restavraciji največje umetnine njegovega rojstnega kraja. Iz tehničnega poročila, ki ga je k načrtom priložil gospod arhitekt, posnemamo glavne misli.

Po svoji umetniški vrednosti in edinstveni monumentalni legi je kapitelska cerkev eden najpomembnejših arhitekturnih spomenikov naših krajev in je zato skrb za ohranitev tega spomenika toliko tehtnejša. Sedanje stanje cerkve bi bilo potrebno v konstruktivnem in lepnotnem oziru izboljšati. Za sodobnega arhitekta bi bila hvala, da pa tudi težka naloga, na cerkvi dovršiti to, česar prejšnji rodovi niso zmogli. Na cerkveni stavbi moramo namreč ločiti dva dela. Velikostni presbiterij in ladjo, ki je v primeri z velikostnim presbiterijem le preokromna. Presbiterij je bil ladji prizidan v dobi visoke gotike. Vse govori za to, da so hoteli podreti tudi ladjo in zgraditi novo, da pa so Novomeščane prehiteli slabši časi, ki so nadljevane stavbnih del onemogočili. Zato so novi presbiterij le za silo zvezali s staro ladjo, pri čemer je ostalo vse do današnjih dni. Naloga sedanosti bi torej bila, dati veličastnemu presbiteriju odgovarjajočo ladjo in oboje primerno spojit. Arhitekt v svojem poročilu poudarja, da je ta naloga zelo težka in je zaradi skromnih sredstev, ki so sedaj na razpolago, trenutno neizvedljiva. Zato se v svojem poročilu in na čerh omejuje le za to, kar je z ozirom na današnje izvedljivo in kar je za ohranitev te umetnine trenutno najbolj potrebno. Načrte je izdelal tudi tako, da se dajo izvršiti v povsem samostojnih razdobjih.

Nujno potrebno bi sedaj bilo pregledati in popraviti strešno kritje in strešni stol povsod tam, kjer je pokvarjen in vzdolž vseh kapov oskrbeti vseče žlebove z ličnimi odtočnimi cevmi. Najnujnejše med vsemi restavracijskimi deli pa je osušitev kripe s temeljito pravno drenažo. Kripta pod presbiterijem, ki predstavlja redko umetniško in zgodovinsko znamenitost, je sedaj za obredne svrhe popolnoma neuporabna, prvotno pa je bila važen del cerkve. Da bi bilo mogoče kripo lepoto restavrirati, bi bilo najprej potrebno osušiti vlažno zidovje, ki postaja nevarno za konstrukcijo celega presbiterija. Potrebno bi bilo izvršiti drenažo in omogočiti stalno prezračevanje vlažnih nosilnih zidov. Po dovršitvi tega konstruktivnega dela je treba očistiti vse stebričke in strop vsega ometa in beleže, s sten pa odstraniti vse vlažni omet in propalo gradivo ter ga nadomestiti z novim, suhim in zdravim. Po vsem tem bi bilo treba prostor, izvzemši ope-

čnih stebričkov, v enotnem svetlem tonu preslikati. Treba je urediti tudi okna, odstraniti oder in dopolniti na nekaterih mestih pokvarjeni tlak. Kripta bi končno bilo treba tudi opremiti z odgovarjajočim oltarjem, kar bi omogočilo zopetno uporabo kripe v obredne svrhe. Tudi v presbiteriju bi bilo treba svodna rebra, služnike, konzole, sediljo itd. očistiti vsega ometa in beleže, stene pa preslikati v enakomernem svetlem tonu. Restavrirati in konservirati bi bilo treba korarske klopi in v lepnotnem oziru rešiti vprašanje električne razsvetljave ter pohabljenega slavaloka, ki sedaj moti pogled s presbiterija v cerkveno ladjo.

V zvezi z restavracijo presbiterija se stavlja ključna naloga, kako Tintorettovo sliko sv. Miklavža v glavnem oltarju, ki predstavlja neprecenljivo umetniško vrednost, postaviti v odgovarjajočo okolje. Novogotski oltar, ki je slabo obrtniško delo, namreč nikakor ni v sozvočju z visokim umetniškim nivojem Tintorettove slike. Sedanji oltar je nemogoče zadovoljivo preurediti in je zato treba misliti na novega, ki naj bi bil bogato umetniško delo, ki bi s svojimi polnimi oblikami in bogato igro senc moral dati Tintorettovi sliki originalni aranžman, ki nam je dobro poznan iz beneških cerkev. Seveda bi bilo napačno, če bi umetnik kar kopal arčan, dovolj je le, če pri njem dobi potrebno pobudo za potrebno močno občutje. Načrt za tak nov oltar bi zahteval mnogo študija in drobnega dela. Doslej, kolikor je javnosti znano, se ni našel umetnik, ki bi se z njim bavil.

Cerkvena ladja niti po svojem prostoru samem, niti po svojih oltarjih, klopih, prižnicah in ostale opreme nima posebne umetniške vrednosti. Da bi bil restavrirani presbiterij dovolj poudarjen, bi bilo treba cerkveno ladjo čim bolj poenostaviti, da bi se mogel vernikov pogled čim lažje ustaviti na presbiteriju, v ladji pa le na nekaterih oltarjih, in sicer tistih, ki hranijo v svojih stenah Metzingerjeve umetniško visoko vredne slike. V ladji bi bila tudi potrebna restavracija kora z očistjenjem kornih kamnitih stebričkov, ki so sedaj prepleksani, in preureditev arhitekture orgel, ki naj zopet dobe svojo prvotno belo in zlato barvo.

S temi deli bi bila cerkevna notranjost temeljito restavrirana in dopolnjena z novimi umetniškimi elementi. Ko bi bila vsa ta dela v notranjstvi dovršena, pa bi seveda bilo treba misliti na ureditev cerkvene zunanjsčine in cerkvene ploščadi z dostopi, kar pa zahteva nov študij in nove načrte. Kadar in če bodo vsa ta dela izvršena, bo tako zaključuje arhitekt Mušič svoje poročilo, novomeški kapitelski ladjo lepoto visoko dvignjen iznad vsega vsakdanjega in bo postal prava tolenjska Akropola prečiščenih vrednot.

Le majhen deleček vseh teh omenjenih del je bil doslej izvršen. Dela so se vršila le v kripti, kjer so stebričke in stene očistili ometi in izvršili nekatera druga manjša dela. Kaj več doslej ni bilo mogoče storiti, ker kljub vsem prizadevanjem gospoda prosta Čerina ni bilo mogoče dobiti potrebnih denarnih sredstev. Sedaj, ko je Eksc. Visoki Komisar obljubil svojo pomoč, vstaja novo upanje, da bo

Sport

Lahka atletika prej in sedaj

V novih razmerah se je naša lahka atletika precej izpremenila. Od mnogostevnih lahkoatletskih klubov, članov SLZ in SAZ, nadaljujejo z delom še štirje, člani SLZ, in sicer ZSK Hermes, SK Planina, SK Ilirija v Ljubljani in SK Elan v Novem mestu. Prejšnji nepotrebni spori so v novih prilikah izginili. SAZ ne obstoja več, ker se je njen vodilni klub ASK Primorje razšel.

Med omenjenimi klubi si je pridobil močno ekipo ZSK Hermes, ki je bil prej v lahki atletiki skoro nepoznan. Poleg skoro kompletnega Primorja je pristopilo k njemu tudi nekaj dobrih Ilirijancev. SK Ilirija je zaradi tega nekoliko okrnjena, vendar bo njen naraščaj kmalu deloma nadomestil izgube. Izmed zunanjih atletov se je vrnil k njej tudi znani rekorder inž. Stepišnik, s katerim se pred nedavnimi niso računali. SK Planina je izgubila odličnega Klinarja in Mavsarja, pristopilo pa je k njej nekaj atletov, članov bivših štajerskih klubov Maratona in Železničarja iz Maribora ter Lušicki, član zagrebškega Maratona. Neopredeljena sta izmed znanih atletov še Hlade, ki namerava po dosedanjih izjavah pristopiti k Planini in dobri srednjeproglaš Gabršek. Vsi omenjeni klubi so po svojih močeh precej izenačeni in bodo šele bodoči troboji oziroma dvoboji določili prvaka.

Poleg teh je v Ljubljani še ASK (Akademski športni klub), ki pa zaradi nepotrebnega cepčenja ni moči ni včlanjen v SLZ, vendar pa predstavlja močno skupino atletov, ki bi mogla uspešno tekovati z marsikaterim akademskim klubom drugod.

Hermes in Planina imata še damsko lahkoatletsko sekcijo. Zadnja priredi v nedeljo na Stadionu miting, ki bo močno zanimiv, kajti atletinje obeh klubov se nanj že dalj časa pridno pripravljajo.

V Ljubljanski provinci je sedaj torej vsa biva slovenska reprezentanca le malo okrnjena in bi bili njeni nastopi proti kateri koli italijanski pokrajinski reprezentanci zanimivi prav tako kot nekdanji dvoboji med Julijsko Benečijo in Dravsko banovino.

Bivši jugoslovanski in balkanski prvak v metu kladiva v Ljubljani. Pred nekaj dnevi je prišel iz Srbije v Ljubljano inž. Milan Stepišnik, ki bo od slej stalno bival v Ljubljani. Iakoj bo začel z rednim treningom, ter bo zopet kmalu nastopal za svoj matični klub SK Ilirijo, ki si je z njim močno okrepila svojo lahkoatletsko vrsto.

Nemški smučarski prvak v alpskih disciplinah Rudi Cranz pade. V prvih dnevih bojev na sovjetsko-nemški meji je padel znani nemški smučarski prvak Rudi Cranz, ki se je udeležil bojev kot deseti polka gorskih lovec. Cranz je brat nemške in olimpijske smučarske prvakinje v alpskih disciplinah Christl Cranz. Rudi Cranz je dosegel prve vrste mednarodnih smučarjev že na olimpijadi leta 1936, kjer je zasedel 6. mesto v alpskih kombinacijah. V naslednjih letih pa si je priboril mnoga prvenstva v domovini, kakor tudi v tujih deželah.

Tržaški nogometni klub Dorati se bo srečal z reškim klubom M. G. v Trstu 6. julija. Kluba se bosta borila za pokal Julijske Benečije. V reškem okrožju je izšel kot zmagovalac iz predhodnih tekem klub M. G., medtem ko je v tržaškem okrožju zmagal Dorati.

Dunajski Rapid je porazil zagrebškega Gradjanskega. 2. julija je odigral zagrebški Gradjanski svojo prvo nogometno tekmo proti dunajskemu Rapidu v okviru pokalnega turnirja treh državnih prvakov Rapida, in Ferencvarosa iz Budimpešte. Za to tekmo je na Dunaju vladalo veliko zanimanje in je klub temu, da je bil navaden delaven dan in deževno vreme, prihitelo gledat tekmo nad 10.000 ljudi. Gradjanski je nastopil s svojim najboljšim moštvom, vendar je imel smolo in mu je Rapid zabil dva gola še v zadnjih treh minutah, tako da se je tekma končala v razmerju 4:1 za Rapid. Prvi polčas se je končal 2:1 za Rapid, v drugem polčasu je Gradjanski še boljše zaigral kakor v prvem, vendar je imel smolo proti koncu igre.

Tabela med temi tremi državnimi prvaki je sedaj taka:

1. Rapid	3	2	0	1	13:6	4 (2)
2. Ferencvaros	4	2	0	2	12:12	4 (4)
3. Gradjanski	3	1	0	2	4:11	2 (4)

Odigrana bo še tekma med Rapidom in Gradjanskim v Zagrebu.

Velike kolesarske dirke skozi devet provinc v Lombardiji. V soboto, 5. julija, se bo začela v Milano krožna kolesarska dirka, ki bo vodila čez 9 provinc. Kolesarska proga je dolga 522 km in vodi iz Milana čez Pavia, Cremona, Mantova, Brescia na Bergamo, Como, Varese in nazaj v Milano. Ob Lago di Como doseže proga največjo višino 445 m. Zanimanje za to tekmo je zelo veliko, saj se je bodo udeležili najboljši kolesarski prvaki.

Katera imena dobivajo pri rojstvu nemški otroci?

Mesto Hannover je napravilo statistiko imen leta 1940 rojenih otrok ter je pri tem ugotovilo zanimivo okoliščino, da so ljudje pričeli opuščati prejšnja leta zelo priljubljena imena ter sedaj otrokom dajejo drugačna imena. Tako so vse redkejši dekci, ki dobe pri rojstvu ime »Edvard«, Eugen, Albert, Hugo, Viktor in podobno, deklice pa: Agnes, Christine, Ema, Helena, Käthe, Sophie in še mnogo drugih. Imen kakor Julius, Moritz, Leopold ne dabi pri rojstvu skoraj noben otrok, kakor tudi ne imen Auguste, Lilli, Klara in Ida. Največ nemških dečkov je dobilo ime Dieter, nato Klaus, Peter in Horst, dekle pa Karin, Renate, Ingrid in Barbara. Iz navedbe teh imen je razvidno, da počasi izginjajo skoraj vsa zgodovinska imena kakor tudi imena iz bajk in pravljic in da ljudje segajo pri podeljevanju imen svojim otrokom po starih nemških imenih, ki dosedaj niso bila v rabi, ali pa po imenih, ki so napravila velik vtis in lepo zvone. Za dekliska imena je posebno pomemben film in pa vojaška pesem. Erika in Monika ter Marie-Luise in Rosemarie morajo zahvaliti svojo priljubljenost samo pesmi.

Nezanesljivi

»Oh, ti umetnik!
»Kaj pa je?
»Pravkar mi je eden od siameških dvojčkov ušel«

restavracijo novomeške kapitelske cerkve vendarle mogoče izvršiti, s čemer bi bil v naši dokaj skromni krogi ohranjanja umetnin naša nov list

Matije Malešič

18

V zelenem polju roža

Izvirna povest

»Povej ji in ji razloži, kakor sem povedal in razložil jaz tebi! Tri angleške besede. »Pametna je, uvidi, da ji ne bo nikjer lepše.« Pet angleških besed. »Ako tudi tega ne uvidi, jo prosim, naj ima vsaj malo, malo usmiljenja in sočutja z menoj, revežem...« Dve angleški besedi.

Metka mora stisniti zobe, da ne blekne: »...prismodo staro!«
»Bojim se, da prideš jutri zaman...«
Tako! Jutri zopet pride!

Kalumet in teta nista še stopila s stopnic na hodnik prvega nadstropja, ko je Metka s truščem odprla vrata stranišča in jih zaloputnila za seboj. Strela je v kuhinjo, ki je bila temna. S svetilko je teta s svetlo Kalumetu. Dotipala se je do vtičnice, pri svetlobni vtičnici je poiskala svečo in jo prižigala. Iz jedilne shrambe je prinesla svoj kovček, odprla je omaro, v katero je teta spravila njeno obleko.

Ko se je teta vrnila, ji je skoraj padla svetilka iz roke.

»Tu si, križani Bog! Jaz pa vsa trda v strahu, kod hiši. Hišna vrata sem pustila odprta...«
Metka je zlagala svojo obleko v kovček, ko da teta ne čuje.

»Kaj pa delaš?«
Nobenega odgovora.
Teta je postavila svetilko na mizo in jo ujela za roke. »Smo jezni?«

Metka bi si rada pokrila oči z rokami, da zakrije solze, pa ni mogla. In se borila s teto. »Metka, ali si otročja!«

Še huje je bilo Metki. Gre, gre, še nočjo gre glasovi. Vse eno, kam, samo da gre, gre. Proč od tete, očeta, potem pa naj barantajo za njo in jo prodajajo komur hočejo.

»Zametujes svojo srečo! Da ti je ne bo kdaj žal!«

Metka ve, da so hišna vrata odklenjena, teta sama je to povedala. In pobegne iz kuhinje in hoče v mrzlo zimsko noč brez kovčega in svojih stvari, ki jih je prinesla z doma s seboj.

Teta vidi, da gre za res.

»Saj te nihče ne sili. Da pa boljšega človeka ni na svetu, ko je Janez...«

Aha, Janez! Metka res ni do tedaj vedela, da je Janez. Doma je pravil, da je Zan.

»Le zakaj niste vzeli tega najboljšega človeka na svetu mesto svojega rajnega moža? Mir bi imela sedaj jaz...«

Metka je sredi stavka obstala. Nikdar še ni videla tete take ko tedaj. Ko je videla, kako je zadel, jo je streznilo.

»Reči je lahko: Grem, kamor koli, samo da grem! Ali ko bi moral človek iti...?«

Ze iz trme je hitela Metka polniti svoj kovček. Teta pa ji ni niti z besedico branila. Še vprašala je ni, kaj dela in kaj misli s tem pospravljanjem in zlaganjem svojih stvari v kovček. Vse manj in manj se je Metki mudilo. O, kaka mrzla, mrzla in neprijetna noč zunaj! Ledene rože vstajajo po oknih, dasi v kuhinji ni mrzlo.

Teta je bila vsa siva v obraz. Nepremično je stala ob štedilniku in gledala v ledene rože na oknu.

Grda, grda Metka! To je tvoja zahvala za vse tetine dobrote! Tako rada te je imela, vsako željo ti je izpolnila, nikdar ti ni rekla ostre in trde besede!

Metka si je zakrila obraz z obrisačo, ki jo je mislila vložiti v kovček.

»O Bog, zakaj moram biti prav jaz tako, tako nesrečna?«

Teta pa tokrat niti vzdihni niti jok niso spravili iz žalosti in užaljenosti k besedi.

Ali naj Metka poklene pred teto? O, kako grda in zlobna je, jezička nemirnega ne more ni trenutek krotiti! In tako kruto razžali dobro teto!

Da nista prilomastila v kuhinjo študenta. Tine in Ribničan, Bog ve, ali bi Metka ne prosila tete, naj ji ne zameri. In ji obljubila, da je nikdar več tako kruto ne razžali.

Ribničan je hotel vedeti, kdaj bo poroka. Ali pa, če bi bila njegova krčmanka dolžnost, tolažiti žalostne in nesrečne ter jim pomagati piti iz obupa. Tine je bil ves potr. Krivica, ki jo je zopet storil Metki, ga je pekla, pekla. In ni mogel najti pravih besed, da popravi krivico. In zopet ni mogel dovolj pokazati, kako mu je žal.

Teta ni skrivala slabe volje. Metka je komaj, komaj zadrževala jok. Na pot pa se ni več odpravljala.

Ko sta študenta videla, da ni nikomur za njiju družbo, sta se zgubila v svojo sobico. Luč v njej je gorela dolgo, dolgo. Metka je vedela, da čuje Tine. Teta je nekoč razodela, da sedi Tine dolgo v noč pri mizi, kadar je žalosten. Podpiral glavo, strmi skozi okno, pred njim nepopisan, bel papir ob papirju svinčnik... Ljudje posebne vrste so pesniki, čisto drugačni ko drugi ljudje...

Tudi Metka ni mogla spati. Grizlo, grizlo jo je, da je teta tako razžalila. Zaskrbelo jo je, kako bo sedaj, ko je prilomastil nori Kalumet v Ljubljano.

Teta molčala ko grob. In žalostna, žalostna... Stoprav drugi dan popoldne je spregovorila: Janez pride po odgovor. Če ji je na tem, da mu sama pove...

In zopet je bila jezna Metka na teto. Pobegnili so. Prehodila je tisto pot ko prejane popoldne,

pa je še navrgla Posavje. Hodila je hitreje ko včeraj, bila je nemirnejša ko prejani dan. Če teta res misli, da bi mogla vzeti to starino z barvanimi lasmi, je bolje, da se sploh ne vrne več k njej...

Kakala je pred hišnimi vrati, da jih je prišel hišni gospodar zakleniti. Vključ vsem sklepem je bil smuknila skozi vrata. Na stranišču ji je bilo žal, da ni ostala zunaj. Predolgo je morala čakati, premrzlo je bilo, preveč se je zmotila v teli.

Ko se je teta vrnila s svetilko izpred hišnih vrat, ni Metka pospravljala svojih stvari v kovček. Tako ko včeraj teta je strmela v ledene rože na oknih in skušala teli pokazati, da bi ji ne bilo prav nič žal, če bi v tistem trenutku prišla smrt po njo.

Sprva teta ni hotela nič govoriti. Metka še manj. Stoprav ko je teta ugasnila luč, je rekla: »Odgovorna sem zate, dokler si v Ljubljani. Kaj naj rečem očetu, če me vpraša, kod si se potepala danes zvečer in ponoči? Včeraj tudi. Težje te človek čaka, bolj gotovo te ni.«

Bog ne da, da bi Metka kaj odgovorila. Hvala Bogu, da ste le zopet spregovorili. Oj, kako lepo bi bilo na svetu, če bi Metka vedela, da je Kalumet tam daleč, daleč v Ameriki na svoji farmi... Ta zavest bi bila tako lepa, da ji Metka ni mogla prav zaupati.

»Vrne se v Ameriko! Saj je predober za vas vse, ki se le norčujete iz njega in ga smešite...«

Tetka, če se res vrne!... Metka se mora potajiti, da ne izda svojega veselja. Oj, kako lepo bi bilo na svetu, če bi Metka vedela, da je Kalumet tam daleč, daleč v Ameriki na svoji farmi... Ta zavest bi bila tako lepa, da ji Metka ni mogla prav zaupati.

»Vrne se v Ameriko! Saj je predober za vas vse, ki se le norčujete iz njega in ga smešite...«

Tetka, če se res vrne!... Metka se mora potajiti, da ne izda svojega veselja. Oj, kako lepo bi bilo na svetu, če bi Metka vedela, da je Kalumet tam daleč, daleč v Ameriki na svoji farmi... Ta zavest bi bila tako lepa, da ji Metka ni mogla prav zaupati.

»Vrne se v Ameriko! Saj je predober za vas vse, ki se le norčujete iz njega in ga smešite...«

Iz Goriške pokrajine

Naš dnevnik »Slovenec« naročite najlažje, če nakažete malenkostno naročnino 12 lir kar po pošti nakaznici za mednarodni promet na naslov: Uprava »Slovenca«, Ljubljana, Kopitarjeva 6. — Kdor je stalen naročnik »Slovenca«, bo lahko dobil izredno lepo knjigo »Slovenec kolektor« za 9 lir in 2 liri za poštne in pošiljateljeve stroške. — [Za naročnike »Slovenca« ali »Slovenskega doma« ali »Domoljuba« ali »Bogoljuba« pa bo stal kolektor 20 lir.] — Kolektor bo obsegal čez 220 strani farmata 23 X 30,5 cm — to je skoraj oblika polovice strani »Slovenca«. — Naročnino za »Slovenec kolektor« pošljite kar istočasno z naročnino za list po pošti nakaznici. — Tiskali bomo le toliko izvodov kolektarja, kolikor bo prednaročil. — Ne odlašajte, ampak naročite »Slovenca« in »Slovenec kolektor« čimprej!

Strašna toča nad Gorico in njeno okolico. V sredo, 2. julija proti večeru je pridivila nad Gorico in njeno okolico silna toča kot je ljudje ne pomnijo in je napravila na vseh pridelkih ogromno škodo. Proti sedmi uri zvečer se je s severne strani čez Potravno pod Ročnjem privadila nad Soško dolino grozeča kopica oblakov, ki je začela sipati na prijazna naselja in njihova lepa polja debela ledena zrna. V hipu so bila vsa pobočja pobeljena z mrzlo, uničujočo točo, ki je nekaj časa klatila kar suha, potem pa pomešana z močnim nalivom. Med neprestanim bobnenjem groma in strahotnim šumom se je siviastobelo neurje pomikalo proti jugu in neusmiljeno razbijalo v vsem pasu, ki ga je zajelo. Oklestila je Kanal, Deskle, Plave, potem preko Sv. Valentina in po Soški k bližnji privrški na vzhodna Brda in Gorico z bližnjimi okolič. Tu je toča toliko nekoliko pol pol sedmi uri zvečer. Pomandrala je Podstabin, St. Maver, Podsenico, Oslavje, Pevno, Podgoro in vzhodni del šentflorjanske fare; na levem bregu Soče je zbila solkanska polje do Kronberga, razdeljala goriško polje ter vrtovo in nasade v mestu in se preko štandreja pomikala mimo Vrtojbe in Bili do Mirna in prestopila kraške grebene in se usula na Kostanjevico in okolico. Tam je zločestno gospodarila — šele po osmi uri. Drugi val uničevanja je zajel Srednje Vipavsko dolino. Močno prizadete so tam občine Sv. Križ, Skrilje, Kamnje, nesrečni Vrtovin, ki je bil oklešen že pred tednom, Selo, Dornberg in še kaka druga vas, iz katere še nimamo glasu. Toča je bila, kakor smo že rekli, taka, kot je ljudje ne pomnijo. Pogubonosni, beluasti oblaki so se bližali z nekim grozotnim šumenjem. Stopil sem slučajno k oknu in strme obstal: med latniki pred menoj je nenadoma priletelo nekaj kot oreh debelih kosov ledu, ki so nerodno odskočili po tleh. In potem se je nesrečni ples začel. V nekaj trenutkih je bila zemlja pokrita z belim zrnjem, ki je bilo skoraj vse izredno debelo. Bilo je nekaj minut, ki so človeka pretresle. V nemem strahu se je srce krčilo in prestrašeno šepetalo pobožne vzdihne. Ko so najbolj tesni hipi minili in se je zrnje začelo redčiti, smo nabrali cela grgčja ledenih orehov, ki so imeli tudi roglate oblike. Od zanesljivih oseb smo slišali, da so posa-

mezni kosi tehtali preko 30 gramov. — Strašno neurje je deloma pokončalo, deloma uničilo vse, kar v teh juljskih dneh raste, cvete in zori po naših poljih in sadovnjakih. Pšenica je skoraj dozorela in smo že pričeli z žetvijo. Turščica je v najlepši rasti. Krompir cvete. Fižol in razne druge vrtnine lepce obetajo. Vinogradi so zaradi pomanjkanja galice skrb vseh vinorejcev, ki se nenehoma bore s peronosporo. Breskve so v polnem zorenju in marsikomu v tolažbo. In v to plodno in rodovitno življenje je planila ledena smrt in brezobzirno pobijala. Škode ne moremo podrobno navajati in ne oceniti, je neprecenljiva. Podali smo samo bežno sliko, da sami presodite naš položaj, našo žalost. — V Gorici so bili vsi drevoredi, vsi vrtovi zasuti z listjem in odbitim vejicem. Še drugi dan senčnate goriške ulice niso bile očistene. Tudi na podeželskih cestah dobite pod vsakim obrobim drevjem vse nastlano. V mestu je toča napravila precej škode pri brzojavnem in električnem omrežju in razbila vrsto steklenih verand in streh.

Kratkotrajna pijanost

Pred približno sto leti se je francoski meščanski kralj Louis Philippe odzval povabilu Moeta, ustanovitelja znamenite francoske trgovine s šampanjcem ter je na potovanju po Champagni prišel k njemu na zajutrek. Spošlovani gospod Moet, ki je bil že v letih in zato že tudi malo gluh, se je na vso moč trudil, da bi se visoki gost čim bolj potulil v njegovem domu. Po končanem zajutruku je naprosil kralja Filipa, da naj izpije še kozarec plemenite pijače. Kralj mu je odgovoril: »Lepa hvala. Vaše vino je gotovo zelo dobro in se bojim, da bi se napil.« To priliko je izkoristil takoj eden od navzočih gostov, ki se je hotel kralju prisiliti ter mu je odgovoril: »Sire, tu je lahko samo takšna opojnost, v kakršno nas je spravila vaša vzvišena navzočnost.« Napol gluh gostitelj je slišal samo kraljeve besede, ne pa besede omenjenega gosta, ter je zato dejal: »Oh, Sire, bodite prepričani, da je to samo opojnost in pijanost, ki traja komaj četrt ure!«

Knjigovodja

popolnoma samostojen, bilancist, perfekten v nemščini, dobi takojšnjo zaposlitev. Lastnoročno pisane ponudbe z navedbo curriculum vitae ter referene je poslati do 15. julija upravi »Slovenca« pod šifro »Centrala Rimska 2«.

Kurir

TEL. 2951

DRVA PREMOG

IV. SCHUMI

DOLENJSKA CESTA

ČETRTI GOST

Roman.

»To ni težko uganiti,« je zamrmral Masters. »Kmalu boste zvedeli. Čudim se, da tega še niste dognali. Vendar ne verjamem, da bi bila ta roka njena last. Treba je le, da se spomnite, žigava da je in zakaj da je tu. Zdaj pa pojdiva k Šumanu, da se malo pogovoriva z njim!«

Šesto poglavje.

Hieroglifi.

Precej časa sta se Masters in Sanders vozila z avtom, ko je slednjič avto zavil v ulico, kjer je bila Šumanova hiša.

Sanders je nekaj časa zamišljeno molčal. Nato je spregovoril:

»Nočem vas nadlegovati, gospod nadzornik, vendar ali mi ne bi mogli na kratko povedati, kaj si mislite o vsej tej zadevi? Stiri ure, negašeno apno in fosfor, razstavljena budilka, zadnje še nagačena roka! Odkrito mi povejte, ali si sploh kaj mislite o kaki zvezi med temi rečmi? In ali se dozdeva vam tudi vse tako čudno kot meni?«

Nadzornik se je odkašljaj in je zadovoljno dejal:

»Reči moram, da nekaj le vem, zakaj je to in ono, vendar bi jako rad, da bi še danes obiskal svojega dragega prijatelja Stanleya Merrywalla. Ali ga poznate?«

»Vem to, da je iznajdljiv pravnik in izvrsten zdravnik in še to da je posebej svoje vrste. Tudi to mi je znano, da je v nekakšni zvezi s Scotland Yardom in da pravijo o njem, da je on v kratkem času razjasnil skrivnost

umora v primeru Answell. Pa zakaj bi ga radi obiskali?«

»Zato, ker bi rad, da bi v tem našem primeru tudi veliki Stanley Merrywall ne vedel ne kod ne kam, ki pa upam, da bom tej skrivnosti sam prišel do dna. Zaradi tega bi bil pa seveda prav posebno zadovoljen.«

Masters se je ves zadovoljen namuznil. »Rad bi vas še nekaj vprašal: Zakaj ste s takim zanimanjem opazovali tisto risbo v predsobi gospe Sinclairove?«

Masters je dejal: »Veste, jaz nisem kak izraziti ljubitelj umenosti, a od časa do časa me moja žena vendarle odnese s seboj v muzej, da bi me izobraževala. Ali ste mogoče tudi vi zapazili neko sliko v salonu Sinclairove?«

»Prav nič se je ne spominjam; saj je bilo precej temno v salonu.«

»Saj to nemara tudi ni bilo brez vzroka. Vendar bi prisegel, da sem videl v muzeju neko sliko, ki je bila tej podobna ko jajce jajcu. Slika je Rembrandtova in ta umetnik mi je od vseh še najbolj všeč. Zato sem se začel kaj zanimati za to sliko pri Sinclairovi.«

Sanders ga je pazno pogledal.

»Mnogo dobrih posnetkov Rembrandtovih slik imam,« je dejal. »Čakajte — ali mogoče mislite, da Sinclairova prodaja posnetke kot originale? Da torej kupujete s falsifikati?«

»Ne, ne! Če je Sinclairova le polovico toliko prebrisana, kot je videti, se ne bi bavila s takim trgovanjem. Glede nje pa imam v mislih drugačen trik. Toda, glejte, zdaj sva pa že pred Šumanovo hišo!«

Masters je ustavil avto in je izstopil. Bernard Šuman je stanoval v stari, a lepi vili. Neka starejša ženska, po videzu gospodinja, ji je odvedla v predsobo in vzela vizitko, ki jo je izročil Masters.

»Vem, kdo ste,« je rekla. »Če bi bilo od mene odvisno, vaju sploh ne bi pustila v hišo. Zdravnik je dejal, da ne sme nihče obiskati gospoda Šumana, toda on hoče na vsak način, da vas sprejme. Pojdite skozi tistale vrata!«

Prav bilji vrat je ležal gospodar, zavil v odejo, na starniskem divanu. Njegov gosposki, inteligentni obraz temnih obrvi je bil preprežen s tankimi gubicami in je sličil obrazu duhovnika ali visokega uradnika. Razkuštrani, sivi lasje niso prav nič motili tega videza. Njegove svetlomoderne oči so izražale neko iskrenost, dasi so v tem hipu nemirno gledale nadzornika in Sandersa. V njegovih nežnih in finih rokah je bila knjiga.

Sredi natrpanega, starinskega pohištva je bila kot očividna omara, ki so bili v njej sami predmeti iz prastare davnine. Tu so bile posode v blestečih se, modrih barvah, dalje pečat čudne oblike, mnogo zlatnine in zraven nad meter visok egiptovski sarkofag.

»Prosim, sedite, gospoda,« je Šuman pozdravil obiskovalca.

Njegov glas je povsem ustrežal njegovi zunanjosti, vendar se je moral nekolikokrat odkašljati, da je bil bolj razumljiv.

»Pričakoval sem vas,« je dejal Mastersu. »Če se ne motim, mi hočete dati nekaj vprašanj o neki razstavljeni budilki, kaj ne?«

»Res je, gospod Šuman,« je dejal Masters in pokimal z glavo. »A kako da to veste?«

»Malo prej mi je telefoniral sir Denis Blystone,« je rekel Šuman in se nekoliko dvignil s svojega ležišča. »Ali smem odkrito govoriti z vami? Vem, da ne morete povsem razumeti, kako da sem bil tudi jaz v gosteh pri Heyu. S svojega stališča to povsem razumem, vendar morate tudi vi razumeti naše stališče. Nemara da nas, še bolj ko vas, zanima, kaj se je prav za prav zgodilo snoči z nami. Mogoče nas sumničite, da smo se mi trije zmenili, kaj

da vam bomo povedali in da smo si vse to izmislili. Vendar to ni res.«

Masters ga je mirno poslušal, vendar se ni oziral na te besede, ampak ga je vprašal: »Če niste zoper to, bi vam zastavil nekaj vprašanj. Prosim vas le, da bi mi odgovorjali.«

»Kakor želite,« je dejal Šuman. »Vendar vam pa še vnaprej povem, da ne bom mogel ničesar dodati izjavi svojih prijateljev. Onadva sta vam povedala rensico in nista ničesar zatajila.«

»Vprašam vas, na primer, zakaj da ste imeli tisto budilko v žepu, ki ste jo že sami omenili?«

»Prav nič nisem vedel, da je bila tista reč v mojem žepu.«

Šuman se je bolešno odkašljaj in njegovi prsti so se oklenili knjige, ki mu je ležala na kolenih.

»Jaz pa sem menil, da nam boste mogli to pojasniti. Gospa Sinclairova in sir Denis sta mi znala vse točno povedati o stvareh, ki so bili pri njej najdeni.«

»Verjamem: a jaz govorim le o sebi.«

»To je nekaj novega! Onadva sta govorila samo kot 'mi' in 'mi' in kar koj spočeta.«

»Vse tako kaže, ko da bi se bili mi zares prej dogovorili glede na svoje izjave. Če bi bilo to res, bi imel jaz zdaj že pripravljeno kako laž.«

»Kaj zares nimate pojma, odkod bi se bila vzela tista budilka in prišla v vaš žep?«

»Ne — niti misliti si ne morem tega! Edino to si mislim, da jo je pač kdo dal v žep.«

»Ali menite, da takrat, ko ste bili omamljeni? Torej je bil kdo dal takrat tudi apno in steklenico s fosforjem gospe Sinclairovi v torbico in one štiri ure v žepu gospoda Blystonea?«

»Ne, ker niti najmanj ne dvomim o resničnosti izjave teh dveh.«